Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημερήσια Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

Έτος 93ο ■ Αρ. φύλλου 28.074 ■ Ιδρυτής: Γ. Α. Βλάχος

ΑΘΗΝΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

www.kathimerini.gr • € 2,00 • Με τις προσφορές € 4,00

190

ΣΗΜΕΡΑ

ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΡΙΖΑ

Η στρατηγική της Νέας Δημοκρατίας προς την τελική ευθεία

Το δίλημμα «ευρώ ή δραχμή» αλλά και την ισχυρή πολιτική αντιπαράθεση με τον ΣΥΡΙΖΑ επιστρατεύει, στην τελική ευθεία προς τις κάλπες, ο πρόεδρος της Ν.Δ. Αντώνης Σαμαράς προσβλέποντας στον επαναπατρισμό κεντροδεξιών ψηφοφόρων αλλά και στην προσέλκυση πολιτών από τον κεντρώο χώρο που, ενόψει των κινδύνων, θα αποφασίσουν να στηρίξουν την πρόταση της Ν.Δ. **Σελ. 12**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΣΙΠΡΑ ΣΤΗΝ «Κ»

Μας ωφέλησαν τα λάθη των αντιπάλων μας

Στα λάθη των αντιπάλων του αποδίδει την αύξηση της δύναμης του ΣΥΡΙΖΑ ο κ. Αλέξης Τσίπρας και καταλογίζει σε ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. ότι πρώτα «υποστήριξαν αναφανδόν το Μνημόνιο που οδηγεί στην καταστροφή και ύστερα οδήγησαν τη χώρα σε νέες εκλογές, ενώ μπορούσαν να σχηματίσουν κυβέρνηση». Στη συνέντευξή του στην «Κ», ο κ. Τσίπρας τονίζει επίσης ότι αν σχηματίσει κυβέρνηση θα καταργήσει με νόμο το Μνημόνιο. **Σελ. 14**

ΓΡΑΦΟΥΝ, ΜΙΛΟΥΝ

- **Ανδρέας Λοβέρδος**
  Αναγκαία η αναθεώρηση του Μνημονίου Σελ. 16
- **Κωστής Χατζηδάκης**
  Θέλουν να γίνει η Ελλάδα Ευρώπη μέσω Βενεζουέλας Σελ. 12
- **Μάξιμος Χαρακόπουλος**
  Προς νέα Μικρασιατική Καταστροφή; Σελ. 6
- **Παντελής Καψής**
  Μνημονίου εγκώμιον Σελ. 23
- **Τζέφρι Σακς**
  Η Ελλάδα θα χάσει αν φερθεί επιθετικά Σελ. 9
- **Πολ Βόλκερ**
  Η Ελλάδα μπορεί να πετύχει Σελ. 9
- **Τζέσε Τζάκσον**
  Η ανάπτυξη, κλειδί της ευημερίας Σελ. 9
- **Στέλιος Ράμφος**
  Μοναδική διέξοδος η συνεργασία και η ενότητα Σελ. 30
- **Κώστας Μπακογιάννης**
  Τι δείχνουν οι δηλώσεις Τσίπρα Σελ. 6

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Μεγάλη πτώση των βάσεων

Μεγάλη πτώση των βάσεων εισαγωγής σε ΑΕΙ και ΤΕΙ, που μπορεί να φθάσει έως και 3.500 μόρια, «δείχνει» η βαθμολόγηση στις πανελλαδικές. **Σελ. 27**

ΠΑΡΑ ΤΗ ΔΥΣΠΡΑΓΙΑ

Επιτυχίες των αθλητών μας

Παρά την οικονομική δυσπραγία οι Ελληνες πρωταθλητές, χάρη στις προσπάθειες των ίδιων και των προπονητών, σημειώνουν μεγάλες επιτυχίες. **Σελ. 33**

ΛΟΥΤΣΙΑΝΟ ΚΑΝΦΟΡΑ ΣΤΗΝ «Κ»

Η σημασία των Αρχαίων

Η μελέτη των Αρχαίων μάς βοηθά να αντιστεκόμαστε στη μονοδιάστατη σκέψη. **Τέχνες και Γράμματα, σελ. 7**

Δραματικό SOS 11 οικονομολόγων

Προειδοποιούν ότι είναι πλέον υπαρκτός ο κίνδυνος εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ

Ενδεκα διεθνώς αναγνωρισμένοι Ελληνες ακαδημαϊκοί οικονομολόγοι παρεμβαίνουν σχετικά με την ελληνική κρίση. Προειδοποιούν ότι ο κίνδυνος εξόδου από το ευρώ είναι πλέον υπαρκτός, καθώς πολλοί εταίροι πείθονται ότι η ελληνική κοινωνία αδυνατεί να στηρίξει μια πορεία ευρωπαϊκής σύγκλισης. Θεωρούν ότι η νέα κυβέρνηση που θα προκύψει από τις εκλογές της 17ης Ιουνίου πρέπει να έχει ευρεία στήριξη και να επιβεβαιώσει εμπράκτως τη διάθεση για παραμονή στο ευρώ στη βάση της συμφωνίας με τους εταίρους. Αλλιώς, πιθανότατα η χώρα θα χρεοκοπήσει ατάκτως με δραματικές συνέπειες. Οπως αναφέρουν, πρέπει μια τέτοια κυβέρνηση να εφαρμόσει επειγόντως μεταρρυθμίσεις και σε αυτή τη βάση να επαναδιατυπώνει διαχρονικά τις συμφωνίες, για ταχύτερη ανάπτυξη και μείωση της ανεργίας.

Τονίζουν ότι, παρά τη σημαντική ευρωπαϊκή της διάσταση, η ουσία της κρίσης βρίσκεται στην ίδια την Ελλάδα και ιδίως στην ανεπαρκή λειτουργία των θεσμών. Οπως εκτιμούν, το Μνημόνιο περιόρισε την ύφεση, αλλά όχι όσο θα έπρεπε, εν μέρει γιατί δεν δόθηκε το απαιτούμενο βάρος στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, με συνέπεια να απαιτούνται συνεχή μέτρα λιτότητας. **Σελ. 4**

Οι υπογράφοντες

Μάριος Αγγελέτος (Massachusetts Institute of Technology), **Δημήτρης Βαγιανός** (London School of Economics), **Νίκος Βέττας** (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών), **Γιάννης Ιωαννίδης** (Tufts University), **Γιώργος Κωνσταντινίδης** (University of Chicago), **Κώστας Μεγήρ** (Yale University), **Χάρης Ντέλλας** (Universitat Bern), **Νίκος Οικονομίδης** (New York University), **Μανόλης Πετράκης** (Πανεπιστήμιο Κρήτης), **Θανάσης Στέγγος** (University of Guelph), **Μιχάλης Χαλιάσος** (Goethe University Frankfurt).

Η Ισπανία στα πρόθυρα του μηχανισμού στήριξης

EPA/JAVIER LIZON

Με τα στοιχεία της κεντρικής τράπεζας της Ισπανίας να δείχνουν εκροή κεφαλαίων 100 δισ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο, ο πρωθυπουργός Μαριάνο Ραχόι δηλώνει αποφασισμένος να υπερασπισθεί τα συμφέροντα της χώρας του στην Ευρώπη από κοινού με την αξιωματική αντιπολίτευση. Η μάχη για την Ευρωζώνη θα δοθεί στην Ισπανία και την Ιταλία τις επόμενες εβδομάδες, εκτίμησε ο υπουργός Οικονομικών Λουίς ντε Γκίντος, τονίζοντας ότι η χώρα δεν αναζητά εξωτερική βοήθεια για τη στήριξη των τραπεζών της. Την ίδια στιγμή, πάντως, η εικονιζόμενη αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Σαράγια Σαένζ ντε Σαντμαρία είχε συναντήσεις στη Ουάσιγκτον με την επικεφαλής του ΔΝΤ, Κριστίν Λαγκάρντ... **Σελ. 9, Οικονομική Κ, σελ. 7**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Κίνδυνος περιπέτειας

Η λύση στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα δεν είναι να δοκιμάσουμε τις αποτυχημένες, τραγικές συνταγές του παλαιού ΠΑΣΟΚ, το οποίο διέλυσε τον παραγωγικό ιστό της χώρας κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980. Αυτό προτείνει σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ επαναλαμβάνοντας ταυτοχρόνως το «λεφτά υπάρχουν» και αναμασώντας τις τριτοκοσμικές συνταγές για εθνικοποιήσεις επιχειρήσεων, υπερβολική φορολόγηση κάθε παραγωγικής δραστηριότητας κ.λπ.

Πριν φτάσουμε όμως στο αποτελείωμα της ιδιωτικής οικονομίας, αν ο ΣΥΡΙΖΑ κυβερνήσει και τηρήσει το πρόγραμμα και τις εξαγγελίες του θα μας οδηγήσει με μαθηματική βεβαιότητα εκτός ευρώ. Κανείς Ευρωπαίος ή άλλος εταίρος δεν θα δεχθεί μονομερείς ενέργειες, αθέτηση ήδη ψηφισθεισών υποχρεώσεων και άγαρμπους εκβιασμούς. Υπάρχουν δυστυχώς πολλοί, οι οποίοι πιστεύουν πως δεν υπάρχει περίπτωση, ό,τι και να κάνει μια ελληνική κυβέρνηση, να φύγει η χώρα από το ευρώ. Εθελοτυφλούν, κρύβουν για δικούς τους λόγους την πραγματικότητα ή απλώς συμμετέχουν σε κάποιο ύποπτο κερδοσκοπικό παιχνίδι. Τα σημάδια και τα μηνύματα έρχονται από παντού. Ο σχηματισμός κυβέρνησης της Αριστεράς σε αυτή τη συγκυρία θα οδηγήσει στην κατάρρευση και σε μια μεγάλη περιπέτεια.

Αυτή είναι η αλήθεια και τα πραγματικά δεδομένα που οφείλουμε όλοι να γνωρίζουμε πριν πάμε στις κάλπες.

Μάχη εξουσίας σε εξέλιξη στο Βατικανό

Στόχος συνεργάτης του Πάπα

Το Βατικανό συγκλονίζεται από ένα πρωτοφανές σκάνδαλο. Η σύλληψη του θαλαμηπόλου του Πάπα, που κατηγορείται ότι ενεχείριζε την προσωπική αλληλογραφία του Βενέδικτου ΙΣΤ΄ σε δημοσιογράφο, η απομάκρυνση του διοικητή της τράπεζας του Βατικανού και η κυκλοφορία βιβλίου που φέρνει στο φως επιστολές που λάμβανε ο Ποντίφικας από γνωστούς και αγνώστους συνθέτουν ένα σκηνικό που θα ταίριαζε σε αστυνομικό θρίλερ. Οι γνωρίζοντες πρόσωπα και πράγματα στην Αγία Εδρα υποστηρίζουν ότι στόχος της αναταραχής δεν είναι ο ηλικιωμένος Πάπας, αλλά ο στενός συνεργάτης του, καρδινάλιος Μπερτόνε, ο οποίος ενεπλάκη, ως φαίνεται, σε μια λυσσαλέα μάχη εξουσίας. Ωστόσο, ο Μπερτόνε –προς έκπληξη πολλών– συνόδευσε τον Πάπα την Παρασκευή στο Μιλάνο. **Σελ. 18**

Απειλή μπλακ άουτ στη χώρα

Η στρεβλή απελευθέρωση οδηγεί σε κραχ την αγορά ηλεκτρισμού

Αναμενόμενη κατάληξη ενός στρεβλού μοντέλου απελευθέρωσης, συνιστά εν πολλοίς το πιθανόν κραχ στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού. Το μοντέλο α λα ελληνικά δημιούργησε πολλαπλά αδιέξοδα, τα οποία, προ κρίσης, ήταν διαχειρίσιμα, όχι όμως και υπό τις παρούσες συνθήκες της ύφεσης. Πλέον, η χώρα απειλείται με μπλακ άουτ. Η κατάρρευση του μοντέλου εκτός της ΔΕΗ και των ιδιωτών απειλεί πλέον με οικονομική κατάρρευση και τη ΔΕΠΑ. **Οικονομική Κ, σελ. 9**

AFP PHOTO/ERIC FEFERBERG

Μετανάστες έξω από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών. Οι αριθμοί προτεραιότητας πωλούνται από Αφρικανούς προς 500 ευρώ αφορολόγητα.

Μαφία Αφρικανών επιβάλλει χαράτσι

Σε μετανάστες χωρίς χαρτιά

Με πρακτικές μαφίας, κάτω από τα μάτια της ΕΛ.ΑΣ., Αφρικανοί «πωλούν» σε μετανάστες προς 500 ευρώ τις προνομιούχες θέσεις στην ουρά έξω από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών στην Αθήνα, όπου υποβάλλονται αιτήματα χορήγησης ασύλου. Υστερα από συμπλοκή μεταξύ αλλοδαπών κατασχέθηκαν ρόπαλα και βόμβες μολότοφ. **Σελ. 28**

Κυβέρνηση ανοχής το ισχυρό σενάριο

Με κορμό το κόμμα που θα έρθει πρώτο

Το σενάριο του σχηματισμού κυβέρνησης ανοχής εμφανίζεται ως επικρατέστερο για την επομένη των εκλογών, καθώς Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζονται να απέχουν καθαρά από τον πήχυ της αυτοδυναμίας, δύο εβδομάδες πριν από την κρίσιμη αναμέτρηση της 17ης Ιουνίου. Επί της ουσίας, ο νέος «διπολισμός» που επικρατεί κατά την προεκλογική περίοδο, καθιστά απαγορευτική την προοπτική σχηματισμού οικουμενικής κυβέρνησης. Ετσι, τα πιθανά εναλλακτικά σχήματα μπορεί να είναι δύο: κυβέρνηση με κορμό τη Ν.Δ., με τη σύμπραξη του ΠΑΣΟΚ και, ενδεχομένως, της ΔΗΜΑΡ. Ή «κυβέρνηση της Αριστεράς» με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ. Και στις δύο περιπτώσεις, όμως, το πιθανότερο είναι να μην υπάρξει ενεργός συμμετοχή του ΠΑΣΟΚ, ειδικά εάν από τις κάλπες προκύψει μείωση των ποσοστών του, αλλά η παροχή ψήφου ανοχής υπό συγκεκριμένους όρους. Σε κάθε περίπτωση, Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ δίδουν τη «μητέρα των μαχών», προτάσσοντας διαφορετικά διλήμματα. Ο κ. Αντώνης Σαμαράς, με την ενεργό στήριξη του κ. Κώστα Καραμανλή, αναδεικνύει το δίλημμα «ευρώ ή δραχμή», ενώ ο κ. Αλέξης Τσίπρας την άμεση απεμπλοκή από το Μνημόνιο. **Σελ. 10, 12 και 16**

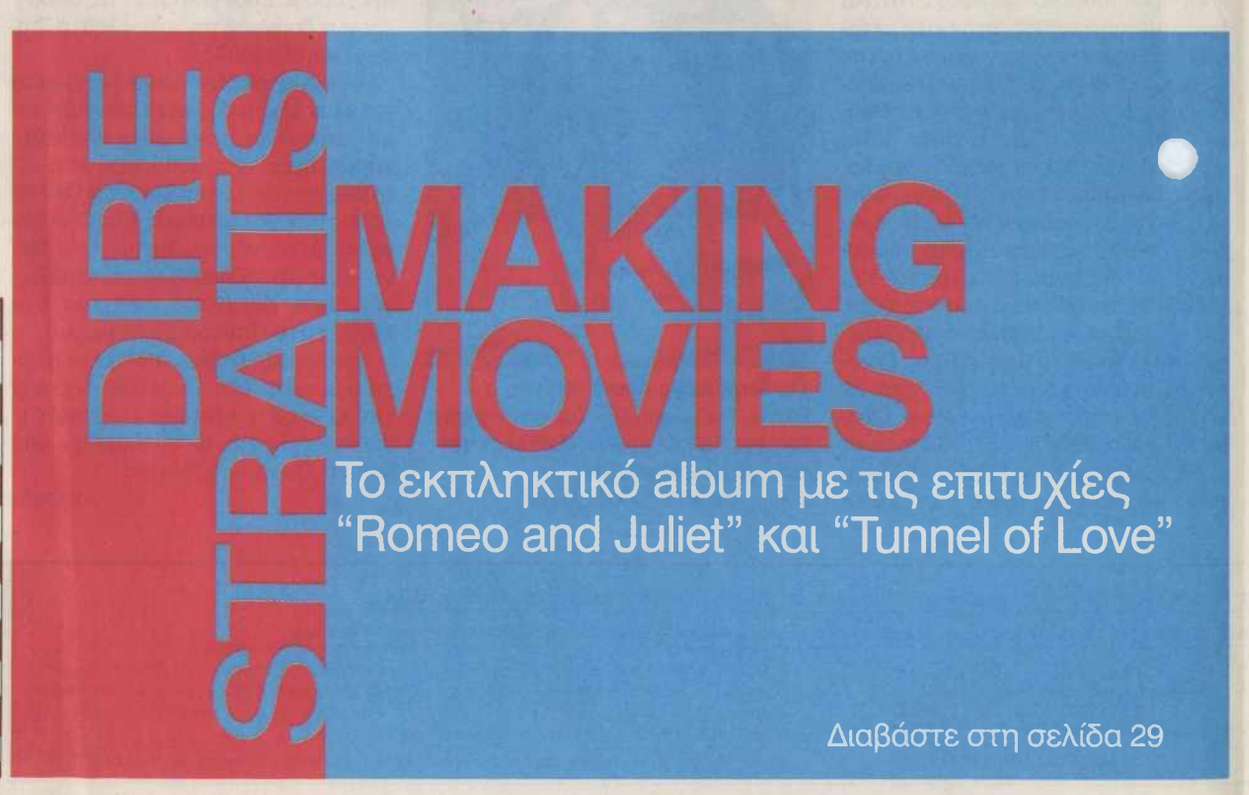

Εμείς και οι «αραπάδες»

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Ο ανθρώπινος πόνος είναι μια κατάσταση υποκειμενική. Ειδάλλως, ένας διάσημος και πάμπλουτος ροκ σταρ, λ.χ., δεν θα αφηνόταν στη σταδιακή αποκτήνωση μέσω του αλκοόλ και των ναρκωτικών ή πάλι ένας ευκατάστατος Σουηδός συνταξιούχος δεν θα επέλεγε να ξεφύγει από την κατάθλιψη καταπίνοντας μεμιάς καμιά τριανταριά μπνωτικά χάπια. Επόμενο είναι να δεχθώ, επίσης, ότι η συγκρισιμότητα παρόμοιων καταστάσεων είναι πάντα σχετική και παρακινδυνευμένη.

Παρ' όλα αυτά, προσπαθώ να φαντασθώ ποια στάση θα παίρναμε αν καλούμασταν να επιλέξουμε ανάμεσα, από τη μια πλευρά, στη ζωή εδώ, στην Ελλάδα του Μνημονίου, με όλες τις στερήσεις και τις θυσίες που μας περιμένουν, και, από την άλλη, στη ζωή σε μια χώρα όπου το προσδόκιμο της ζωής είναι τα 53 χρόνια και το 39% των παιδιών κάτω των πέντε ετών είναι λιποβαρή, όπου αντιστοιχεί ένας γιατρός ανά 50.000 κατοίκους (ενώ εμείς είμαστε τρίτοι στην παγκόσμια κατάταξη με 6 ανά 1.000 κατοίκους) και 8 αυτοκίνητα ανά 1.000 κατοίκους (ενώ σε εμάς 451), όπου μόνον το 2,2% διαθέτει κινητό τηλέφωνο (και οπωσδήποτε όχι iPhone ή Blackberry...) ενώ το δικό μας ποσοστό φθάνει το 90,3%. Δεν χρειάζεται να προσπαθήσω πολύ για την απάντηση. Λαμβανομένων υπ' όψιν ακόμη ότι η χώρα την οποία έχω στον νου μου είναι περίκλειστη, με μόνον το 0,02% της έκτασης να καλύπτεται από νερό, ότι η θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξύ 30 και 40 βαθμών Κελσίου επί 8 μήνες τον χρόνο και ότι οι συχνότερες αιτίες θανάτου είναι η ελονοσία, η φυματίωση, η μηνιγγίτιδα και η ιλαρά, δεν μου μένει η παραμικρή αμφιβολία ότι η συντριπτική πλειονότητα θα επιλέγαμε την Ελλάδα του Μνημονίου. Για τον λόγο ότι, πολύ απλά, η ζωή εδώ είναι καλύτερη, έστω και με το Μνημόνιο.

Αν η υπόθεσή μου δεν είναι εσφαλμένη, τότε τι μας έπιασε και γίναμε έξω φρενών με την Κριστίν Λαγκάρντ, επειδή τόλμησε να υπαινιχθεί ότι ίσως θα έπρεπε να αναλογισθούμε τη θέση μας υπό την προοπτική της πραγματικότητας στη Δημοκρατία του Νίγηρα; (Βέβαια, δεδομένου ότι κάπου 48% των ερωτηθέντων σε κάποια δημοσκόπηση θεωρεί ότι η καταγγελία του Μνημονίου δεν θα επιφέρει έξοδο από την Ευρωζώνη, δεν θα απέκλεια η αιτία της οργής να είναι η χονδροειδής άγνοια. Δεν θα με εξέπλητε ιδιαιτέρως, αν διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό των Νεοελλήνων πιστεύει ότι ο Νίγηρας είναι το πλουσιότερο καντόνι της Ελβετίας ή μικροσκοπικό δουκάτο που συνορεύει με το Λουξεμβούργο...) Και πώς εξηγείται, ειδικά, ότι οι περισσότερο θιγέντες από τον παραλληλισμό της γενικής διευθύντριας του ΔΝΤ ήσαν οι αριστεροί ή, τέλος πάντων, εκείνοι ελε-

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΣΥΜΕΛΑ ΠΑΝΤΖΑΡΤΖΗ

Εδώ που φθάσαμε, δεν θα διαφωνήσω μαζί του...

ινολογούν τον δαίμονα του νεοφιλελευθερισμού με αριστερή επιχειρηματολογία; (Ίσως επειδή –τολμώ να πω– το Μνημόνιο απειλεί τα επαγγελματικά δικαιώματά τους, καθόσον η ιδιότητα του αριστερού στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης είχε καταντήσει επάγγελμα...)

Γιατί όλοι αυτοί διέρρηξαν τα ιμάτιά τους, μόλις άκουσαν ότι αυτή η «μαντάμ» (η οποία –άκουσον άκουε– πρόκειται κάν βάφει το μαλλί της!) τολμά να βάζει τον εξυπνότερο λαό του κόσμου στην ίδια ζυγαριά με τους «αραπάδες»; Πάντως, όχι επειδή συμμερίζονται τους λόγους για τους οποίους ζήτησε συγγνώμη η Λαγκάρντ (ή, επί το ελληνικότερον, Λαvγκάρντ, σύμφωνα με την επικρατήσασα εκφορά του ονόματος από την τηλεόραση...), έστω και αν η συγγνώμη της φάνηκε να συμβάλλει στον κατευνασμό των πνευμάτων. Η συγγνώμη της Λαγκάρντ απευθυνόταν στο διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ και αφορούσε την πολιτική διάσταση της επίμαχης σύγκρισης που αποτόλμησε· όχι την ουσία, η οποία παραμένει. Αν όλοι αυτοί που εθίγησαν μπορούσαν να καταλάβουν το νόημα της συγγνώμης της Λαγκάρντ, θα ήσαν σε θέση να αντιληφθούν και την ουσία της παρατήρησης που τους ενόχλησε. Και αν πράγματι αντιλαμβάνονταν την ουσία, η ενόχληση σύντομα θα εξατμιζόταν όπως η πρωινή υγρασία στις ακτίνες του ήλιου. Αυτό που θα έμενε, τότε, θα ήταν χρήσιμο για να αρχίσουμε να συνειδητοποιούμε την πραγματική μας κατάσταση και το χρέος προς τον εαυτό μας και την ιστορία μας, να αναζητήσουμε «μια νέα πολιτική λογική προς την κατεύθυνσι της συνεν-

Ταυτολογίες

«Το επόμενο βήμα για μας είναι η εμπέδωση της ασφάλειας, με τη μείωση της ανασφάλειας». Μεσημέρι Παρασκευής ήταν, όταν άκουσα από το ραδιόφωνο τον Αλέξη Τσίπρα να εκστομίζει την παραπάνω μνημειώδη φράση από το οικονομικό πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ. Οι τακτικοί αναγνώστες γνωρίζετε την άποψή μου για τον άνθρωπο και το κόμμα του, ωστόσο οφείλω να παραδεχθώ ότι η φράση αυτή με έκανε αμέσως να νιώσω αισιοδοξία, επειδή μου μείωσε την απαισιοδοξία...

νοήσεως με όρους εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης στην ευθύνη του ενός για τον άλλο», για να δανειστώ τη φράση του Στέλιου Ράμφου. (Βρίσκεται στο έξοχο και άκρως διαφωτιστικό δοκίμιο του συγγραφέα «Time out - Η ελληνική αίσθηση του χρόνου», από τις εκδόσεις Αρμός, το οποίο συνιστώ ανεπιφύλακτα σε όποιον προσπαθεί να καταλάβει τι μας συμβαίνει...)

ΦΑΛΗΡΕΥΣ

kassimatis@kathimerini.gr

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Φώτιση, λόγω του Αγίου Πνεύματος - 14 ημέρες ώς τις εκλογές

Κυριακή σήμερα, χαλαρώνουμε δικαιωματικά, λόγω λιακάδας και μιας θάλασσας-καθρέφτη, αρκετοί έβαλαν βενζίνη για τα παραθαλάσσια κολπάκια ή πήραν εισιτήριο με τα «φέρι» για κοντινά νησιά. Ως γνωστόν, οι εφημερίδες δεν κυκλοφορούν αύριο Δευτέρα, λόγω της μεγάλης εορτής του Αγίου Πνεύματος, όταν εορτάζει και ο κλά-

Της ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΙΣΤΙΚΑ

δος των δημοσιογράφων που δοκιμάζεται, ενώ στους επαγγελματικούς κινδύνους έχουν προστεθεί, τελευταία, και το ξυλοκόπημα και οι τραυματισμοί, πότε από το ένα μέτωπο, πότε από το άλλο! Περιμένοντας τις καλύτερες ημέρες και κυκλοφορίες, ζητάμε λίγη φώτιση για τους ψηφοφόρους των εκλογών της 17ης Ιουνίου, όταν έρχεται καταπάνω μας η κάλπη, όπως το παγόβουνο στον Τιτανικό! Και ουδείς τη βλέπει, ούτε ο καπετάνιος, ούτε ο τιμονιέρης, ούτε ο νέος σημαιοφόρος, όπως τότε που, κάτω στα σαλόνια, έπαιζαν βαλς.

Εδώ σ' εμάς, βαλς δεν υπάρχει, έμειναν απλήρωτοι οι μουσικοί κι έφυγαν, κι όλοι εμείς, σκυμμένοι στην κουπαστή, κοιτάμε το σκοτάδι που μας κυκλώνει, αλλά δεν βλέπουμε πέρα από τη μύτη μας ή τη βολή μας!

Δεκατέσσερις ημέρες ώς την Κυριακή των εκλογών, ας σκεφτούμε τη νέα γενιά, τους νέους, τους πτυχιούχους και άνεργους, τα παιδιά στα σχολεία που δίνουν αυτόν τον καιρό εξετάσεις, ενώ το εκπαιδευτικό σύστημα ιδίως της ανώτερης βαθμίδας έχει μείνει μετεξεταστέο... Εχουν δικαίωμα σε παρόν και μέλλον, και αυτό, πρώτοι εμείς που τους φέραμε στον κόσμο, πρέπει να το περιφρουρήσουμε με τη σωστή ψήφο. Καλή Φώτιση!

Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ιστιοπλοΐας στο Perth, Αυστραλία, Δεκέμβριος 2011. Η νίκη Καμπουρίδη - Παπαδόπουλου, κατηγορία 470, έδωσε στην Ελλάδα την πρόκριση να λάβει μέρος ως χώρα στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου 2012. Το σκάφος σε αγωνιστική φάση, με την ελληνική σημαία στο ιστίο ξεχωρίζει...

Αριστερά, σεμνός πανηγυρισμός για την πρόκριση: «Λονδίνο, Weymouth ερχόμαστε!». 19 Μαΐου 2012, Βαρκελώνη, η μεγάλη ημέρα της πρόκρισης που στέλνει τους ιστιοπλόους μας στους Ολυμπιακούς Αγώνες «Λονδίνο 2012», στην κατηγορία 470. Κάτω, αργυρό μετάλλιο στην Ολλανδία, στο Μεντεμπλίκ, για το Παγκόσμιο Κύπελλο 2011, οι ιστιοπλόοι μας σε αγωνιστική φάση.

Ολυμπιακό Μετάλλιο, θέση στο βάθρο των νικητών διεκδικούν για την Ελλάδα οι άξιοι ιστιοπλόοι μας Παναγιώτης Καμπουρίδης και Στάθης Παπαδόπουλος στους Ολυμπιακούς του Λονδίνου

Αλλαγή κλίματος για να παρουσιάσουμε δύο πολυνίκες ιστιοπλόους, τον Παναγιώτη Καμπουρίδη, κυβερνήτη, και τον Στάθη Παπαδόπουλο, πλήρωμα, που προκρίθηκαν στην κατηγορία 470, στους Ολυμπιακούς Αγώνες «Λονδίνο 2012». Από χθες, Σάββατο 2 Ιουνίου, βρίσκονται στο Weymouth στα νοτιοδυτικά της Αγγλίας, όπου στον Ατλαντικό θα γίνουν όλοι οι ιστιοπλοϊκοί Αγώνες για τα Ολυμπιακά μετάλλια. Υστερα από σκληρό συναγωνισμό σε διεθνείς ιστιοπλοϊκές αναμετρήσεις, το νικηφόρο «δίδυμο» Στάθης Παπαδόπουλος του Οθωνα και Παναγιώτης Καμπουρίδης του Αναστάση ζουν τον πυρετό της εντατικής προετοιμασίας, διεκδικώντας, όπως μας είπε ο Στάθης Παπαδόπουλος, «ένα Ολυμπιακό Μετάλλιο, μια θέση στο βάθρο των νικητών. Για την Ελλάδα πάντα και για τη χαρά του αθλήματος στη θάλασσα, που είναι η άλλη μας οικογένεια».

Είχε έρθει στο δημοσιογραφικό γραφείο μαζί με τον «μάνατζέρ του», τον Νικόλα Παπαδόπουλο, που φροντίζει όλα τα της ξηράς, ενώ ο Στάθης, ο μικρότερος αδελφός, αγωνίζεται στη θάλασσα με τα φτερά του ανέμου. Τον είχαμε πρωτοπαρουσιάσει από τη στήλη πριν από τρία χρόνια, όταν είχε μεταπηδήσει από την κατηγορία 420 στην 470, που είναι τώρα. Ηταν τότε 20 χρόνων, δευτεροετής φοιτητής της Οδοντιατρικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, είχε ζητήσει τη στήριξη του κόσμου, όπως και τώρα που είναι μέλος της Εθνικής ομάδος στην κατηγορία του, επιθυμεί τη θέρμη και τη συμπαράσταση που βρήκαν, μαζί με τον Καμπουρίδη, στο Perth της Αυστραλίας, τον Δεκέμβριο του 2011, όταν πήραν μέρος στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ιστιοπλοΐας, όπου κρινόταν εάν η Ελλάδα, ως χώρα, θα έπαιρνε μέρος στους Ολυμπιακούς του Λονδίνου. Το «δίδυμο» νίκησε, η Ελλάδα προκρίθηκε ως έβδομη χώρα, για να λάβει μέρος στην κατηγορία 470 στους Ολυμπιακούς του Λονδίνου. Εντυπωσιασμένοι οι Αυστραλοί ομογενείς τούς αγκάλιασαν, συγκέντρωσαν ένα σημαντικό ποσό ώστε να βοηθήσουν την ελληνική ομάδα να λάβει μέρος και να νικήσει, πετώντας στα κύματα του Ειρηνικού!

Η συνέχεια γράφτηκε στη Βαρκελώνη, στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ιστιοπλοΐας στις 12-19 Μαΐου 2012. Ως Εθνική συμμετοχή πλέον αγωνίστηκε στην κατηγορία 470 η ομάδα Καμπουρίδη - Παπαδόπουλου και η ομάδα Παναγιώτη Μάντη - Παύλου Καγιαλή.

Την πρόκριση, τελικά, κέρδισε η ομάδα Καμπουρίδη - Παπαδόπουλου, που θα αγωνισθεί στους Ολυμπιακούς Αγώνες, στο Weymouth. Στη συνάντηση, πριν φύγουν, δεν μπόρεσε να έλθει ο Παναγιώτης - Τάκης Καμπουρίδης, αλλά εξουσιοδότησε τον Στάθη να μιλήσει και για τους δύο. Ο Τάκης Καμπουρίδης έχει πτυχίο Χρηματοοικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Πειραιά, ο Στάθης Παπαδόπουλος, 23 ετών, είναι φοιτητής στο πέμπτο έτος της Οδοντιατρικής. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος είναι 25 ετών, μηχανολόγος μηχανικός με ειδίκευση ναυπηγού, τώρα είναι στα μεταπτυχιακά στη Ναυπηγική και στο MBA - Διοίκηση Επιχειρήσεων. Είναι γιοι του καθηγητή της Πλαστικής Χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, και όπως όλοι οι νέοι που σπουδάζουν, αναγνωρίζουν τη βοήθεια των γονέων τους και τους ευχαριστούν.

Στο δημοσιογραφικό γραφείο ο Στάθης Παπαδόπουλος (αριστερά) και ο Νικόλας Παπαδόπουλος (δεξιά) με την ευχή «και με τη νίκη»! (Γ. Μπαρδόπουλος / «Κ», 1/6/12).

Επιστροφή στον Στάθη Παπαδόπουλο που ζήτησε να εκφράσει τις ευχαριστίες του, και από μέρους του κυβερνήτη Παναγιώτη Καμπουρίδη: «Ευχαριστούμε την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή και τον πρόεδρο κ. Σπύρο Καπράλο και την Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία, που μας βοήθησαν να προετοιμαστούμε κατάλληλα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου». Επίσης στέλνουν ευχαριστίες στον Ναυτικό Ομιλο Ελλάδος, στον Εφορο Ιστιοπλοϊκού Τμήματος, κ. Κώστα Λυμπεράκη, και στον Ναυταθλητικό Ομιλο Μυκόνου, στον πρόεδρο κ. Ευάγγελο Πολίτη, όπου 7 χρόνων ξεκίνησε την ιστιοπλοΐα ο Στάθης Παπαδόπουλος!

Οι φωτογραφίες μιλούν εύγλωττα για τους άξιους Ελληνες ιστιοπλόους μας, που είναι καλοί φίλοι και καλοί χαρακτήρες. Μια αναδρομή στα μετάλλια που έχουν κερδίσει: Χρυσό Μετάλλιο στη Θεσσαλονίκη, Κύπελλο Μεγάλου Αλεξάνδρου, Αργυρό στο Μεντεμπλίκ στην Ολλανδία στη σειρά Παγκόσμιου Κυπέλλου, χάλκινο στο Μαϊάμι στο Παγκόσμιο Κύπελλο.

«Με το καλό Ολυμπιονίκες» η ευχή μας, γιατί όλα τα μετάλλια έχουν την αξία τους. «Να μας το φέρετε εδώ στο γραφείο, να το χαρούμε από κοντά». Το υποσχέθηκαν!

ΤΗΛΕΦΟΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία - Εκδοση «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ» Α.Ε.

Εδρα: Εθνάρχου Μακαρίου και Δημητρίου Φαληρέως 2, Ν. Φάληρο 185 47
Τηλ.: 210-4808.000 — FAX: 210-4808.055

Διευθυντής: Αλέξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Νικος Κωνστανταρας - Κωστης Φαφουτης - Γιωργος Μαντελας
Αρχισυντάκτες: Γιαννης Βαθυας - Κωστας Λεονταριδης - Νικος Γ. Ξυδακις • Σύμβουλοι εκδόσεως: Αγγελος Σταγκος - Νικος Ναουμης

Λογιστήριο • Διαφημίσεις • Συνδρομές: Εθνάρχου Μακαρίου και Δημητρίου Φαληρέως 2, Τηλ. 210-4808.000 FAX: 210-4808.202.
Ισολογισμοί • Προκηρύξεις • Κοινωνικά • Μικρές Αγγελίες: Τηλ. 210-4808.160 FAX: 210-4808.164

Μικρές Αγγελίες • Προσφορές: Στοά Αρσακείου 5 (Πανεπιστημίου 47) Τηλ.: 210-5233.333, 210-3316.825 FAX: 210-5223.880, 210-3316.826
Αρχείο: Τηλ.: 210-5239.339

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

Εάν δεν βρίσκετε την «Κ» τηλεφωνήστε μας στο 210-4808.000, ή στο Πρακτορείο Εφημερίδων στο 210-5199.755.

Το χθες και το αύριο της ελληνικής κρίσης

Ενδεκα Ελληνες οικονομολόγοι διεθνούς κύρους παρουσιάζουν την κατάσταση της οικονομίας, τις αναμενόμενες εξελίξεις και επιλογές

Η εξέλιξη της ελληνικής κρίσης την τελευταία διετία και τα πρόσφατα πολιτικά δρώμενα έχουν προκαλέσει στους Ελληνες αισθήματα μεγάλης αβεβαιότητας, σύγχυσης και φόβου. Τα παραδοσιακά κυβερνητικά κόμματα έχουν χάσει την επιρροή τους, τόσο γιατί αναγνωρίζεται ότι οι πολιτικές που εφάρμοσαν διαχρονικά οδήγησαν στην κρίση όσο και γιατί κατά τον χειρισμό της κρίσης δεν έδειξαν ειλικρίνεια και αποτελεσματικότητα. Στις πρόσφατες εκλογές οι πολίτες στράφηκαν σε μεγάλο βαθμό προς φωνές που είναι λαϊκίστικες, εθνικιστικές, ακόμη και αντικοινοβουλευτικές ή φασιστικές. Το έκαναν αυτό είτε ως αντίδραση στη δραματική μείωση των εισοδημάτων τους είτε γιατί, χωρίς άλλη πυξίδα για το μέλλον, αφήνονται να πιστέψουν ότι υπάρχουν εύκολες λύσεις. Η διεθνής κοινότητα παρακολουθεί με ανησυχία τη χώρα μας και θεωρεί πλέον πολύ πιθανό ότι αυτή θα χρεοκοπήσει άτακτα και θα αποχωρήσει από το ευρώ. Η κατάσταση είναι κρίσιμη: υπάρχει σοβαρός κίνδυνος λάθους που θα επιβαρύνει, με μη αναστρέψιμο τρόπο, τουλάχιστον τις δύο επόμενες γενιές. Παρουσιάζουμε παρακάτω αναλυτικά την οπτική μας για την κρίση και τις αναμενόμενες εξελίξεις και επιλογές.

AP / MICHAEL PROBST

Η παραμονή της Ελλάδας στο ευρώ, υπό τη σκέπη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, συνιστά για τους 11 κορυφαίους Ελληνες οικονομολόγους αναγκαιότητα, προκειμένου να διασφαλισθεί η επόμενη μέρα για τη χώρα.

Η κρίση είναι ελληνική ή ευρωπαϊκή;

Και τα δύο. Η αναξιόπιστη και ανεπαρκής λειτουργία των θεσμών και οι υπερβολικοί περιορισμοί που το κράτος θέτει στον ανταγωνισμό και την επιχειρηματικότητα οδήγησαν την ελληνική οικονομία σε χαμηλή ανταγωνιστικότητα, υπερβολικό δημόσιο χρέος και υψηλό έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου. Το Δημόσιο επομένως καταλούσε χρήμα που δεν είχε, ενώ τα νοικοκυριά κατανάλωναν περισσότερο από ό,τι παρήγαγαν. Η κατανάλωση χρηματοδοτήθηκε σε μεγάλο βαθμό από δημόσιο χρέος, το οποίο συσσωρεύθηκε από το 1980 και μετά. Με την είσοδο στο ευρώ, αντί να γίνει εκμετάλλευση της ευνοϊκής συγκυρίας για βελτίωση των δημόσιων οικονομικών και διαρθρωτικές αλλαγές που θα οδηγούσαν στην αύξηση των επενδύσεων, τα χαμηλά επιτόκια οδήγησαν σε αύξηση του εξωτερικού δανεισμού ενώ η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας συνέχιζε να μειώνεται. Συγχρόνως οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί εποπτείας αποδείχθηκαν απόλυτα ανεπαρκείς στο να περιορίσουν το πρόβλημα: ο υπερβολικός δανεισμός της Ελλάδας γινόταν εν γνώσει των Ευρωπαίων εταίρων της, οι οίκοι αξιολόγησης εκτιμούσαν λανθασμένα ότι τα ελληνικά ομόλογα είχαν χαμηλό κίνδυνο, και οι ευρωπαϊκές τράπεζες δεν είχαν επαρκή κίνητρα από τις εποπτικές τους αρχές να στραφούν σε ομόλογα από χώρες με χαμηλότερο κίνδυνο.

Οταν εκδηλώθηκε η κρίση, το βάρος του συσσωρευμένου χρέους ήταν τέτοιο που μια οικονομία δεν μπορούσε να το χειρισθεί μόνη της, ιδίως όταν αυτή ήταν ήδη μη ανταγωνιστική και με τραπεζικό σύστημα εκτεθειμένο σε επισφαλή δανεισμό. Αν και άλλες χώρες της Ευρωζώνης αντιμετωπίζουν πρόβλημα υπερβολικού δανεισμού, γεγονός που αντανακλά και τις ατελείς δομές της ένωσης, η Ελλάδα ήταν ο πλέον αδύναμος κρίκος στην αλυσίδα. Το μέγεθος του προβλήματος μπορεί να γίνει κατανοητό με έναν απλό υπολογισμό. Το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού το 2009 ήταν 15,4% του Εθνικού Προϊόντος ή 36,3 δισεκατομμύρια ευρώ - αυτό σημαίνει ότι το Δημόσιο ξόδεψε μόνο εκείνη τη χρονιά περίπου 12.900 ευρώ που δεν είχε για κάθε ελληνική τετραμελή οικογένεια και αύξησε ισόποσα το χρέος.

Γιατί κατά την εφαρμογή του Μνημονίου η οικονομία βυθίστηκε σε τόσο βαθιά ύφεση;

Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας μετά την είσοδο στην Ευρωζώνη βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στον εξωτερικό δανεισμό (ενώ προηγουμένως στηριζόταν σημαντικά σε κοινοτικές επιδοτήσεις). Από τη στιγμή που οι αγορές σταμάτησαν να δανείζουν στην Ελλάδα, η ύφεση ήταν αναπόφευκτη. Το Μνημόνιο ήταν μια συμφωνία για συνέχιση της δανειοδότησης της Ελλάδας από τους εταίρους, ώστε η μείωση του δημοσίου ελλείμματος και του ελλείμματος εμπορικού ισοζυγίου να γίνουν σταδιακά, και συγχρόνως να δοθεί χρόνος για απαραίτητες αλλαγές στη δομή της ελληνικής οικονομίας. Χωρίς το Μνημόνιο, η ύφεση θα ήταν βαθύτερη, με μεγαλύτερη λιτότητα και ανεργία. Για παράδειγμα, το πρωτογενές έλλειμμα μειώθηκε από 10,4% το 2009 σε 5% το 2010, ενώ χωρίς χρηματοδότηση θα έπρεπε τουλάχιστον να μηδενιστεί, κάτι το οποίο θα συνεπαγόταν διπλάσια λιτότητα.

Οι εταίροι έπρεπε να δώσουν σχετικά μεγαλύτερο βάρος στην εφαρμογή των ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων παρά στα μέτρα λιτότητας.

Αν και το Μνημόνιο περιόρισε την ύφεση, αυτή ήταν βαθύτερη και κρατάει περισσότερο από ό,τι θα μπορούσε, κυρίως για δύο λόγους. Από την ελληνική πλευρά, δεν δημιουργήθηκε πολιτική συναίνεση, ενώ υπήρξαν σημαντικά προβλήματα και καθυστερήσεις στην εφαρμογή των απαραίτητων ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων, όπως η αναδιοργάνωση των φοροεισπρακτικών μηχανισμών, ο καλύτερος έλεγχος των προμηθειών του Δημοσίου και η ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές. Αυτό είχε ως συνέπεια να απαιτούνται περισσότερα μέτρα λιτότητας και να καθυστερεί η ανάκαμψη της οικονομίας. Το Μνημόνιο επομένως έγινε αντιληπτό μόνο ως επιβολή λιτότητας από ξένους δανειστές - λανθασμένα, εφόσον περιλάμβανε και σημαντικά μέτρα για τη βελτίωση των δομών της οικονομίας.

Από την πλευρά των εταίρων, δεν υπήρξε έγκαιρη κατανόηση των βαθύτερων προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας, καθώς και των συστημικών πτυχών της κρίσης στην Ευρωζώνη. Οι εταίροι έπρεπε να δώσουν σχετικά μεγαλύτερο βάρος στην εφαρμογή των ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων (όπως και τον απαραίτητο χρόνο για να αποδώσουν αυτές) παρά στα μέτρα λιτότητας. Επίσης, έπρεπε να υποστηριχθούν πιο αποτελεσματικά οι ελληνικές τράπεζες, καθώς ένας βασικός λόγος που η ύφεση είναι τόσο βαθιά είναι ότι αυτές δεν έχουν ρευστότητα για να υποστηρίξουν την πραγματική οικονομία. Τα προβλήματα του τραπεζικού συστήματος, και η σύνδεσή τους με τα προβλήματα δημοσίου χρέους, είναι μια συστημική πλευρά της κρίσης που αφορά όχι μόνο την Ελλάδα, αλλά όλη την Ευρωζώνη. Η αντιμετώπιση της κρίσης σε επίπεδο Ευρωζώνης θα έπρεπε γενικότερα να είναι πιο δραστική, συμπεριλαμβανομένης και της αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους που θα έπρεπε να είχε γίνει νωρίτερα.

Τι θα συμβεί αν η Ελλάδα αρνηθεί να εφαρμόσει τα μέτρα που έχουν συμφωνηθεί και «καταγγείλει» το Μνημόνιο;

Οι εταίροι θα σταματήσουν να μας στηρίζουν οικονομικά. Αυτό θα οδηγήσει την ελληνική οικονομία σε βαθύτερη ύφεση, με μεγαλύτερη ανεργία, κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος και σχεδόν σίγουρα η Ελλάδα θα υποχρεωθεί να επιστρέψει στη δραχμή. Η δε εκβιαστική στάση της Ελλάδας θα οδηγήσει σε ανυπολόγιστη ζημιά στη διεθνή αξιοπιστία της χώρας για δεκαετίες.

Μια ενδεχόμενη έξοδος της Ελλάδας από το ευρώ θα στοιχίσει πολύ στους εταίρους (αν και θα γίνει προσπάθεια να περιοριστεί το κόστος με έκτακτα μέτρα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, όπως μαζικές αγορές ισπανικών και ιταλικών ομολόγων, καθώς και περισσότερη στήριξη στις ευρωπαϊκές τράπεζες). Η άποψη όμως ότι οι εταίροι έχουν ανάγκη να κρατήσουν την Ελλάδα στο ευρώ πάση θυσία και επομένως θα συνεχίζουν να τη στηρίζουν ακόμα και αν αυτή αρνηθεί να εφαρμόσει το μέρος της συμφωνίας που της αντιστοιχεί, είναι λανθασμένη. Πράγματι, σχεδόν όλες οι χώρες της Ευρωζώνης λαμβάνουν απαραίτητα μέτρα για να τακτοποιήσουν τα δημόσια οικονομικά τους και παράλληλα πραγματοποιούν μεταρρυθμίσεις για να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα. Τα μέτρα αυτά είναι απαραίτητα και υπάρχουν μόνο μικρά περιθώρια χαλάρωσης. Δεν θα είναι αποδεκτό η Ελλάδα να συνεχίζει να λαμβάνει υποστήριξη χωρίς αντίστοιχα μέτρα, καθώς κάτι τέτοιο θα υπονόμευε τη συνοχή της Ευρωζώνης από μέσα.

Ποιοι υπογράφουν το κείμενο

Οι οικονομολόγοι που γράφουμε αυτό το κείμενο έχουμε μακροχρόνια εμπειρία σε γνωστά πανεπιστήμια διεθνώς. Δεν έχουμε εμπλοκή στον σχεδιασμό της πολιτικής που ακολουθείται στην Ελλάδα, ούτε σχέση με πολιτικά κόμματα. Αγωνιούμε και ανησυχούμε βαθιά, όπως και όλοι οι Ελληνες, για τις εξελίξεις στην οικονομία και την κοινωνία και δεν θα θέλαμε να δούμε την άγνοια και τον λαϊκισμό να οδηγούν τη χώρα σε καταστροφικές και μη αναστρέψιμες επιλογές.

Μάριος Αγγελέτος (Massachusetts Institute of Technology), **Δημήτρης Βαγιανός** (London School of Economics), **Νίκος Βέττας** (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών), **Γιάννης Ιωαννίδης** (Tufts University), **Γιώργος Κωνσταντινίδης** (University of Chicago), **Κώστας Μεγήρ** (Yale University), **Χάρης Ντέλλας** (Universitat Bern), **Νίκος Οικονομίδης** (New York University), **Μανόλης Πετράκης** (Πανεπιστήμιο Κρήτης), **Θανάσης Στέγγος** (University of Guelph), **Μιχάλης Χαλιάσος** (Goethe University Frankfurt)

Μπορεί η Ελλάδα να φύγει από το ευρώ;

Ασφαλώς. Το ότι δεν προβλέπεται μηχανισμός αποπομπής από το ευρώ χωρίς έξοδο από την Ευρωπαϊκή Ενωση είναι εύλογο - το αντίθετο θα ήταν παράδοξο. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ο κανόνας δεν μπορεί να σπάσει, όπως ήδη έσπασε στην περίπτωση της Ελλάδας και ο κανόνας ότι καμία χώρα δεν μπορεί να ζητήσει από τις υπόλοιπες να τη διασώσουν. Αλλωστε, η απόφαση για το ποιες χώρες θα έμπαιναν στην Ευρωζώνη ήταν πολιτική και τέτοια μπορεί να είναι και η απόφαση για την εκδίωξη κάποιας χώρας. Σε κάθε περίπτωση, εάν δρομολογηθεί διαδικασία εξόδου, μάλλον αυτή θα ολοκληρωθεί με ενέργεια της ίδιας της Ελλάδας που θα ασφυκτιά από την έλλειψη χρηματοδότησης, και ίσως θα συνεπάγεται και έξοδο από την Ευρωπαϊκή Ενωση.

Πόσο ομαλή μπορεί να είναι η μετάβαση στο νέο νόμισμα;

Η κατάσταση για τους πρώτους μήνες θα είναι ιδιαίτερα ανώμαλη. Το νέο νόμισμα θα είναι σημαντικά υποτιμημένο (σε σχέση με την «κλειδωμένη» ισοτιμία ευρώ / δραχμής) και οι καταθέσεις θα μετατραπούν υποχρεωτικά σε δραχμές. Συνεπώς, αναμένονται πολύ μεγάλες απώλειες για όσους έχουν αποταμιεύσεις ή ακίνητη περιουσία, κατά τουλάχιστον 50%. Οι μισθοί και οι συντάξεις θα είναι πολύ χαμηλότεροι σε πραγματικούς όρους, ενώ αναμένεται σημαντικός πληθωρισμός που θα πλήττει όσους στηρίζονται σε εγχώριο εισόδημα. Τα εισαγόμενα προϊόντα θα είναι πολύ ακριβότερα. Καθώς το βάρος του χρέους της Ελλάδας θα γίνει πολύ μεγαλύτερο, η Ελλάδα θα αναγκαστεί να χρεοκοπήσει άτακτα, με σημαντικές συνέπειες για την δανειοληπτική της ικανότητα για δεκαετίες. Οι ελληνικές επιχειρήσεις θα έχουν παρόμοιες δυσκολίες εξυπηρέτησης εξωτερικού χρέους και πρόσβασης σε πρώτες ύλες και πολλές θα χρεοκοπήσουν. Η αγορά προϊόντων από το εξωτερικό (όπως φάρμακα και καύσιμα) θα γίνει δύσκολη έως και αδύνατη χωρίς προπληρωμή, καθώς οποιαδήποτε ελληνική εταιρεία θα θεωρείται εκ των πραγμάτων αφερέγγυα. Η δε προπληρωμή θα είναι σχεδόν αδύνατη μετά την κατάρρευση του δανεισμού από τις τράπεζες. Οι εξαγωγές θα μειωθούν και λόγω των προβλημάτων των ελληνικών τραπεζών και επιχειρήσεων και λόγω της συναλλαγματικής αβεβαιότητας. Η γενική συνέπεια θα είναι μια μεγάλη αύξηση της ανεργίας, περαιτέρω μείωση των εισοδημάτων και έλλειψη βασικών προϊόντων. Είναι ασαφές πως η όποια πολιτική δύναμη βρίσκεται στην εξουσία θα μπορεί να χειρισθεί τις ακραίες πολιτικά και εθνικιστικές φωνές, που αναμένεται να ενισχυθούν. Τέλος, μια κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας ενδέχεται να συμπαρασύρει και την κυπριακή, καθώς ένα μεγάλο μέρος του ενεργητικού των κυπριακών τραπεζών βρίσκεται στην Ελλάδα.

Τι θα σημαίνει μεσοπρόθεσμα για την Ελλάδα η επιστροφή στη δραχμή;

Κάποια στιγμή, ίσως ένα ή δύο χρόνια μετά την έξοδο, θα υπάρξει σταθεροποίηση. Η νέα κατάσταση θα έχει χαμηλά εισοδήματα, υψηλά επιτόκια και αδύναμο νόμισμα. Η χώρα θα έχει περιφερειακή μόνο σχέση με τις ευρωπαϊκές πολιτικές διεργασίες και η πίεση για τις μεταρρυθμίσεις, που είναι απαραίτητες για να αυξηθεί η παραγωγικότητα της ελληνικής οικονομίας, θα γίνει πολύ μικρότερη. Η χαμηλή παραγωγικότητα θα μπορεί να κρύβεται πίσω από υποτιμήσεις του νομίσματος ώστε να επιτυγχάνεται η τεχνητή (και, τελικά, προσωρινή) αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Με απλά λόγια, θα έχουμε χαμηλούς μισθούς με ελάχιστη αγοραστική δύναμη για εισαγόμενα και θα πουλάμε τα προϊόντα μας φθηνά ώστε να βρίσκονται αγοραστές. Η Ευρωπαϊκή Ενωση θα προτιμήσει να μην βοηθήσει την Ελλάδα, ώστε ο ίδιος δρόμος να μην αποτελεί επιλογή για άλλες χώρες της Ευρωζώνης. Θα υπάρξουν μόνο μικρές ομάδες του πληθυσμού που θα ενισχυθούν, όπως όσοι είχαν συσσωρεύσει χρέη προς το Δημόσιο, όσοι απολαμβάνουν μονοπωλιακά προνόμια στις αγορές και επωφελούνται από εμπόδια εισόδου, και όσοι έχουν μεταφέρει την περιουσία τους στο εξωτερικό. Οπως και στην Αργεντινή, θα υπάρξει μια περαιτέρω συμπίεση της μεσαίας τάξης και μια βαθύτερη οικονομική και κοινωνική πόλωση.

Υπάρχει διέξοδος;

Δεν υπάρχει λύση που θα μας επιτρέπει να συνεχίσουμε μέσα στην προστασία της Ευρωζώνης αλλά με την αμεριμνησία του παρελθόντος. Οι επόμενες εβδομάδες θα είναι κρίσιμες. Η Ελλάδα έχει κάθε συμφέρον να παραμείνει σε μια ενωμένη Ευρωζώνη και να χρησιμοποιήσει το παράθυρο ευκαιρίας που έχει, ώστε να μεταρρυθμίσει την οικονομία της σε μια πορεία πραγματικής σύγκλισης με τις λοιπές ευρωπαϊκές οικονομίες. Η μοναδική λύση στον ορίζοντα είναι οι επικείμενες εκλογές να οδηγήσουν σε κυβέρνηση που θα στηριχθεί ουσιαστικά από σημαντικό εύρος πολιτικών δυνάμεων και θα κινηθεί σε τρεις άξονες.

Πρώτον, να επιβεβαιώσει την αδιαμφισβήτητη θέληση για παραμονή στην Ευρωζώνη στη βάση των σχετικών συμφωνιών με τους εταίρους.

Δεύτερον, να προωθήσει επειγόντως (εντός εξαμήνου) και να στηρίξει στην πράξη ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις σε τομείς-κλειδιά, όπως το φορολογικό σύστημα, το σύστημα υγείας, την πλήρη μηχανοργάνωση κάθε υπηρεσίας του Δημοσίου ώστε να περιορισθεί η διαφθορά, τη διαφάνεια του συστήματος προμηθειών, τον εξορθολογισμό του συστήματος απονομής δικαιοσύνης και τη διασφάλιση του ανταγωνισμού στις αγορές - αυτές οι κινήσεις όχι μόνο θα βελτιώσουν τη ζωή των πολιτών, αλλά θα στείλουν ένα σαφές σήμα βούλησης πραγματικής αλλαγής.

Τρίτον, σε συνεργασία με τους εταίρους, να επαναδιατυπώσει σημαντικές πτυχές της δανειακής σύμβασης προς την κατεύθυνση της ταχύτερης τόνωσης των επενδύσεων, της ανάπτυξης και της μείωσης της ανεργίας.

Μια κυβέρνηση με διακομματική στήριξη, αλλά και σαφώς υπερκομματική μεταρρυθμιστική εντολή θα έχει σημαντικές προοπτικές επιτυχίας απλώς και μόνο από τη φύση της. Το σύνολο σχεδόν των προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας έχει τη βάση του στη συστηματική παραβίαση θεσμών και κανόνων, που στήριζε και στηρίζονταν από κομματικές ή άλλες μικροκομματικές προτεραιότητες. Η κατάργηση αυτής της σχέσης ελέγχου, θα επιτρέψει την εφαρμογή θεσμικών μεταρρυθμίσεων. Οι μεταρρυθμίσεις, όπως και οι επενδύσεις που θα ακολουθήσουν, θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα αναιρώντας κατά πολύ τις βραχυπρόθεσμες συνέπειες της λιτότητας και προσφέροντας πραγματική γηγενή ανάπτυξη και ελπίδα.

Η μοναδική λύση είναι οι επικείμενες εκλογές να οδηγήσουν σε κυβέρνηση που θα στηριχθεί από σημαντικό εύρος πολιτικών δυνάμεων και θα κινηθεί σε τρεις άξονες.

Μια τέτοια λύση θα επαναφέρει το κλίμα εμπιστοσύνης των εταίρων προς την Ελλάδα και θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για περαιτέρω διαγραφή του υφισταμένου χρέους (που είναι πλέον κατά κύριο λόγο διακρατικό). Μια διαπραγμάτευση για τη μείωση του χρέους θα πρέπει να γίνει τα επόμενα χρόνια, καθώς το χρέος παραμένει υψηλό: παρά τα χαμηλά επιτόκια, τα τοκοχρεωλύσια ανέρχονται στο 6% του ΑΕΠ, ένα δυσβάστακτο βάρος που μπορεί να υπονομεύσει τη μεταρρυθμιστική δυναμική.

Ποιες αλλαγές είναι πιθανές στην Ευρωζώνη, και πώς θα μπορούσε η Ελλάδα να ωφεληθεί από αυτές;

Υπάρχει η πιθανότητα χαλάρωσης της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής στην Ευρωζώνη τους επόμενους μήνες, καθώς και της αντίληψης ότι η γενικευμένη λιτότητα δεν αποτελεί λύση. Ομως αυτή η χαλάρωση θα είναι περιορισμένη γιατί τα δημόσια ελλείμματα και χρέη είναι ήδη μεγάλα. Επίσης, δεν θα μπορεί να υποκαταστήσει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας που είναι απαραίτητες για τις πιο αδύναμες οικονομίες. Οι ουσιαστικότερες αλλαγές σε επίπεδο Ευρωζώνης θα είναι προς μια περισσότερο λειτουργική και σφικτά δομημένη ένωση, και πιθανόν να αφορούν την πανευρωπαϊκή εποπτεία του τραπεζικού συστήματος και την ασφάλιση των καταθέσεων, καθώς και κάποια μορφή κοινής πρόσβασης στις χρηματαγορές όπως τα ευρωομόλογα.

Οι αλλαγές στην Ευρωζώνη θα απαιτήσουν χρόνο. Για παράδειγμα, με το σημερινό εποπτικό καθεστώς τα ευρωομόλογα μπορεί να οξύνουν τα προβλήματα, καθώς θα μειώσουν τα κίνητρα για δημοσιονομική πειθαρχία στις υπερχρεωμένες χώρες όπως η Γαλλία και η Ιταλία, και συγχρόνως θα μειώσουν την αξιοπιστία των δημοσιονομικά πειθαρχημένων χωρών, όπως η Γερμανία και η Ολλανδία. Επομένως, τα ευρωομόλογα μπορεί μεν να αποτελούν μέρος μιας μακροπρόθεσμης λύσης όπου συγχρόνως αυξάνεται ο διακρατικός έλεγχος και συντονισμός των προϋπολογισμών, αλλά σίγουρα δεν αποτελούν τον από μηχανής θεό που θα οδηγήσει σε άμεση λύση των προβλημάτων μας. Επίσης, τα επιτόκια των ευρωομολόγων δύσκολα θα είναι χαμηλότερα από αυτά με τα οποία η Ελλάδα δανείζεται τώρα από τους εταίρους της. Πέρα από τις όποιες αλλαγές στην Ευρωζώνη, πρέπει να τονίσουμε ότι μια οικονομία δεν μπορεί να βρίσκεται σε μια νομισματική ένωση εάν λειτουργεί αναποτελεσματικά και με πολύ ξεπερασμένες ή αντιπαραγωγικές πρακτικές σε σύγκριση με τις άλλες οικονομίες της ένωσης. Η ελληνική κοινωνία πρέπει να μετασχηματισθεί ουσιαστικά αν πρόκειται να πλησιάσει τον τρόπο λειτουργίας άλλων προηγμένων κρατών όπου η λειτουργία των θεσμών είναι πιο εύρυθμη και το επίπεδο ζωής ανώτερο. Προς το παρόν, όμως, παρουσιάζει την εικόνα χώρας που δεν μπορεί ή δεν θέλει να αλλάξει.

Ισως τώρα που είμαστε στο χείλος του γκρεμού, οι πολιτικοί φερθούν με περισσότερο υπεύθυνο τρόπο και καταστρώσουν λεπτομερή σχέδια απελευθέρωσης του σημαντικού παραγωγικού δυναμικού της χώρας.

«Στο κόκκινο» το πρόγραμμα ΣΥΡΙΖΑ

Πέραν της πραγματικότητας οι προτάσεις Τσίπρα είναι σε αντίθεση με τα ευρωπαϊκώς ισχύοντα, ενώ άλλες έχουν εξαγγελθεί από άλλα κόμματα

Των **ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ, ΠΑΝΑΓΗ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΥ, ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Πολιτική υψηλού ρίσκου, η οποία συνεπάγεται τριβές και συγκρούσεις σε περισσότερα πεδία με την Ε. Ε. και τους εταίρους μας και δημιουργεί κινδύνους για την παραμονή της χώρας μας στην Ευρωζώνη, προτείνει το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ. Εκτός από τη μετωπική σύγκρουση με την «τρόικα», που συνεπάγεται η προτεινόμενη ακύρωση του Μνημονίου και των εφαρμοστικών νόμων -και ας μην το ξεχνάμε, είναι ο θεσμικός αντιπρόσωπος των εταίρων και δανειστών μας-, μια σειρά από προτάσεις που καταθέτει ο ΣΥΡΙΖΑ βρίσκονται σε αντίθεση με τα ευρωπαϊκώς ισχύοντα. Ειδικότερα:

Σύγκρουση με την τρόικα ανακοίνωσε ο ΣΥΡΙΖΑ. Δεν πρέπει, ωστόσο, να ξεχνάμε πως η τρόικα αντιπροσωπεύει τους εταίρους που αποτελούν τη μοναδική πηγή χρηματοδότησης της χώρας.

1 Ο ΣΥΡΙΖΑ ζητεί ακύρωση Μνημονίου και εφαρμοστικών νόμων, αντικατάστασή του με εθνικό σχέδιο ανόρθωσης της οικονομίας, καταγγελία επαχθών όρων δανειακής σύμβασης και νέα αναδιαπραγμάτευση του χρέους.

Ακόμα κι αν η Ευρωζώνη δεχτεί να διαπραγματευτεί εκ νέου τους όρους του ελληνικού χρέους, πολύ δύσκολα θα δεχτεί να βάλει στο τραπέζι και την αλλαγή των όρων του Μνημονίου. Η ολοκληρωτική ακύρωση του Μνημονίου καθώς και των εφαρμοστικών του νόμων, είναι κάτι το οποίο έχει ξεκαθαρίσει η τρόικα ότι δεν το δέχεται. Θεωρεί ως βάση κάθε συζήτησης που μπορεί να γίνει με τη νέα κυβέρνηση της Ελλάδας τις προβλέψεις του οικονομικού προγράμματος που έχει συμφωνηθεί στο πρώτο τρίμηνο του 2012. Ευρωζώνη και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) έχουν αφήσει ελάχιστα περιθώρια αλλαγών, που αφορούν κυρίως στην παροχή περισσότερου χρόνου για τη μείωση του ελλείμματος. Εάν η Ελλάδα ζητήσει την πλήρη κατάργηση, δεν αποκλείεται οι συζητήσεις να σταματήσουν πριν ακόμα ξεκινήσουν και η χώρα να βρεθεί σε πολύ δύσκολη τραπεζική θέση.

2 Ο ΣΥΡΙΖΑ στο πλαίσιο της επαναδιαπραγμάτευσης του χρέους, θα επιδιώξει είτε τη δραστική μείωσή του, είτε τη μη αποπληρωμή τόκων για κάποιο διάστημα, ώστε να κατευθυνθούν οι πόροι αυτοί για επενδύσεις και ενίσχυση της ανάπτυξης.

Η νέα μείωση του χρέους θα ήταν φυσικά επιθυμητή (εάν ερχόταν μόνη). Αλλά το να σταματήσει η Ελλάδα να καταβάλλει τόκους για να διαθέσει τα αντίστοιχα κεφάλαια στις επενδύσεις, είναι σχεδόν αδύνατο να συμβεί. Με τα σημερινά δεδομένα, τα ποσά που πληρώνει η Ελλάδα για τόκους προέρχονται από τον μηχανισμό στήριξής της και κατατίθενται σε έναν ειδικό λογαριασμό που έχει δημιουργηθεί αποκλειστικά για την πληρωμή των υποχρεώσεων προς τους πιστωτές της χώρας. Εάν δεν προορίζονται γι' αυτό τον σκοπό, τότε η Ευρωζώνη δεν θα τα παρέχει στην Ελλάδα. Και αυτό αποδείχτηκε τον Μάιο, όταν εκταμιεύτηκαν μόνο τα 4,2 δισ. ευρώ από τη δόση των 5,2 δισ. ευρώ για να πληρωθούν οι τόκοι και οι λήξεις ομολόγων.

3 Το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ προβλέπει ότι οι πρωτογενείς δαπάνες θα σταθεροποιηθούν στο 43%-46% του ΑΕΠ και όχι στο 36% του ΑΕΠ που προβλέπει το Μνημόνιο για το 2020.

Επί της ουσίας, ο ΣΥΡΙΖΑ προτείνει αύξηση δαπανών τα επόμενα χρόνια, όταν η τρόικα έχει ξεκαθαρίσει ότι από εδώ και στο εξής η δημοσιονομική προσαρμογή θα πρέπει να βασιστεί στη μείωση των δαπανών και όχι στην αύξηση των εσόδων. Από τα ενδεικτικά μέτρα που παρουσίασε, το θετικό για τους πολίτες είναι ότι δεσμεύεται για άμεσο «πάγωμα» των μειώσεων σε μισθούς, συντάξεις και κοινωνικά επιδόματα. Τα υπόλοιπα είναι μέτρα που είτε έχουν δρομολογηθεί, είτε εφαρμόζονται και σε κάθε περίπτωση έχουν εξαγγελθεί κι άλλες φορές.

4 Στα δημόσια έσοδα η προσαρμογή που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ θα προέλθει από τη φορολόγηση του πλούτου και των υψηλών εισοδημάτων, με στόχο την αύξηση των εσόδων από άμεσους φόρους κατά 4% του ΑΕΠ και σε ορίζοντα τετραετίας (μέσω ετήσιας αύξησης 1% του ΑΕΠ).

Για φέτος τα έσοδα προβλέπεται ότι θα φθάσουν στο 41,8% του ΑΕΠ, του χρόνου στο 43% του ΑΕΠ και το 2014, 42,2% του ΑΕΠ. Οπότε εάν οι πρωτογενείς δαπάνες κινούνται στο 43%-46% του ΑΕΠ ακόμα και αν αυξάνονται τα έσοδα κατά 1% του ΑΕΠ κάθε χρόνο, πολύ δύσκολα θα καλύπτονται οι πρωτογενείς δαπάνες. Σε ό, τι αφορά τα ενδεικτικά μέτρα τόνωσης των εσόδων, κεντρικός στόχος είναι η φορολόγηση των πλουσίων και η ελάφρυνση των ασθενεστέρων. Κάτι που είναι θεμιτό και το έχει ζητήσει και η τρόικα επανειλημμένως στο πλαίσιο του νέου φορολογικού νόμου. Πέραν αυτών, όμως, στο πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ δεν περιγράφεται με ξεκάθαρο τρόπο το πώς θα εφαρμοστούν μέτρα που ενισχύουν τη φορολογική δικαιοσύνη και αντιμετωπίζουν τη φοροδιαφυγή.

5 Ο ΣΥΡΙΖΑ προτείνει την εθνικοποίηση χρηματοπιστωτικού συστήματος και δεσμεύεται να προχωρήσει στην ολική ή μερική διαγραφή των δανειακών υποχρεώσεων των υπερχρεωμένων νοικοκυριών και των υπερχρεωμένων επιχειρήσεων.

Οπως παραδέχτηκε ο κ. Αλ. Τσίπρας, αυτό μπορεί να γίνει μόνο μέσω της εθνικοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ μετά την εθνικοποίηση των τραπεζών που ανακεφαλαιοποιούνται, θα ακολουθήσει η κοινωνικοποίησή τους, περνώντας σε δημόσιο έλεγχο. Υπό αυτούς τους όρους όμως είναι εξαιρετικά αμφίβολο εάν η τρόικα θα δεχτεί να χρηματοδοτήσει την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών. Και εάν η Ευρωζώνη αρνηθεί κάτι τέτοιο, τότε η Ελλάδα θα πρέπει να χρηματοδοτήσει μόνη της την πολιτική αυτή, τυπώνοντας εθνικό νόμισμα...

6 Για την τόνωση της ανάπτυξης ο ΣΥΡΙΖΑ έχει σχεδιάσει ένα πρόγραμμα σε δύο άξονες. Στην εξεύρεση πόρων από το εσωτερικό και κεφαλαίων από το εξωτερικό.

Είναι σαφές ότι οι προτάσεις του πρέπει να εξειδικευτούν περαιτέρω, ενώ κάποια από αυτά που ανακοίνωσε ο κ. Τσίπρας έχουν εξαγγελθεί και από άλλα κόμματα. Στις εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης της ανάπτυξης περιλαμβάνονται ο επανασχεδιασμός του ΕΣΠΑ που κάθε νέα κυβέρνηση ανακοινώνει όταν αναλαμβάνει, με αποτέλεσμα να βρίσκεται στο ναδίρ η απορροφητικότητα των κοινοτικών πόρων.

7 Εγγυάται εξασφάλιση πόρων για το ασφαλιστικό σύστημα.

Το συγκεκριμένο είναι ένα από τα δύο - τρία σημαντικότερα προβλήματα του προϋπολογισμού. Ο ΣΥΡΙΖΑ εγγυάται ότι θα εξασφαλίσει τις μελλοντικές ανάγκες του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης μέσω του Ταμείου Εθνικού Πλούτου και Κοινωνικής Ασφάλισης που θα δημιουργήσει. Σε αυτό το Ταμείο θα μεταφέρονται όλα τα δικαιώματα επί του φυσικού και του ορυκτού πλούτου της χώρας. Μόνο που τα έσοδα από το πετρέλαιο και όποιον άλλο φυσικό πλούτο έχει η Ελλάδα, θα αργήσουν να μπουν στα κρατικά ταμεία. Αυτή τη στιγμή γίνονται μελέτες για το εάν... υπάρχουν, ενώ τα ασφαλιστικά ταμεία εκτιμάται ότι θα χρειαστούν περί το 1,5 δισ. ευρώ επιπλέον χρηματοδότηση φέτος! Στα έσοδα από την ακίνητη περιουσία είναι σίγουρο ότι θα αντιδράσει η τρόικα, καθώς θα κληθεί να αυξήσει τη χρηματοδότησή της προς την Ελλάδα για να καλύψει το «κενό» που θα δημιουργηθεί.

8 Προτείνει την κρατικοποίηση των ΔΕΚΟ.

Επί της ουσίας θα «παγώσει» ολόκληρο το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων, με ό, τι αυτό συνεπάγεται στον σχεδιασμό της χρηματοδότησης της Ελλάδας, τη στιγμή που η αγορά ήδη διαμαρτύρεται για τις καθυστερήσεις.

9 Για το μεταναστευτικό ο κ. Τσίπρας μίλησε για «σταδιακή παραχώρηση ταξιδιωτικών εγγράφων για τον μεγάλο όγκο των μεταναστών που επιθυμούν να αποχωρήσουν από το ελληνικό έδαφος».

Είναι σαφές ότι αυτή η πράξη θα προκαλέσει τριβές στις σχέσεις της χώρας με την Ευρωπαϊκής Ενωσης και μάλλον θα θέσει την Ελλάδα μια ώρα αρχύτερα εκτός Σένγκεν.

10 Ο ΣΥΡΙΖΑ προαναγγέλλει «ρύθμιση αγροτικών χρεών», «χαμηλότοκα δάνεια μέσω κρατικής επιδότησης του επιτοκίου» και έκδοση καλλιεργητικής κάρτας, με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, για κάθε αγρότη με την οποία μέσω της συνεργασίας με τράπεζα θα πληρώνει απευθείας τους προμηθευτές του.

Η ρύθμιση αγροτικών χρεών και τα χαμηλότοκα δάνεια αποτελούν συνηθισμένη προεκλογική εξαγγελία. Η συγκεκριμένη τακτική μάλιστα, η οποία εφαρμόστηκε πολλές φορές από τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας, κάθε άλλο παρά βοήθησε στην ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής. Απλώς καλλιέργησε μια πελατειακή σχέση μεταξύ πολιτικών και αγροτών που οδήγησε σε τακτικές εκβιασμού της υπόλοιπης κοινωνίας (κλεισίματα δρόμων κ.τ. λ.)

Πρόκειται για ένα μέτρο επιδότησης μιας ομάδας πολιτών, εις βάρος των υπολοίπων που θα κληθούν να πληρώσουν το κόστος της ρύθμισης μέσω των φόρων που καταβάλλουν. Αλλωστε, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενωσης απαγορεύεται η ρύθμιση αγροτικών χρεών, διότι θεωρείται εθνική επιδότηση των αγροτών. Ας σκεφτούμε ότι αν ξεκινήσει η επιδότηση των αγροτών από εθνικούς πόρους, ποιος θα βγει ζημιωμένος. Το Δημόσιο, τέλος, θα εγγυηθεί τις κάρτες αποπληρωμής των εισροών των αγροτών. Με λίγα λόγια, το κόστος παραγωγής των αγροτικών προϊόντων μετακυλίεται στους υπόλοιπους καταναλωτές, αν βέβαια ποτέ καταστεί δυνατή μια τέτοια συμφωνία με τις τράπεζες.

Προς νέα Μικρασιατική Καταστροφή;

Του **ΜΑΞΙΜΟΥ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ***

Ετσι όπως ήρθαν τα πράγματα, ο σχηματισμός κυβέρνησης είναι πλέον εθνικό θέμα! Πριν από τις εκλογές της 6ης Μαΐου είχαμε προειδοποιήσει για το ενδεχόμενο της ακυβερνησίας. Στην επιλογή, όμως, των πολιτών φαίνεται ότι βάρυνε η οργή για τη δραματική πτώση του βιοτικού επιπέδου και την αναξιοπιστία του πολιτικού συστήματος. Και αρκετοί έδωσαν την ψήφο τους σε κομματικούς σχηματισμούς αριστερά και δεξιά που διαγκωνίζονταν σε πλειοδοσία καταγγελτικού λόγου με την πεποίθηση ότι σε κάθε περίπτωση θα σχηματιζόταν κυβέρνηση.

Τελικά, όμως, αυτοί που έκαναν το ίδιο ήταν πολλοί. Και έτσι, δυνάμει, όπως ο ΣΥΡΙΖΑ, χωρίς σοβαρό πρόγραμμα και αίσθηση ρεαλισμού, βρέθηκαν ρυθμιστές της κατάστασης. Και αρνούμενοι να αναλάβουν οποιαδήποτε ευθύνη διακυβέρνησης οδήγησαν τη χώρα και πάλι σε εκλογές. Αυτό, όμως, έχει συνέπειες, διότι συνεχίζεται η «πτήση στο κενό». Τα προβλήματα της οικονομίας και της κοινωνίας δεν περιμένουν. Αντιθέτως, η καθυστέρηση στην επίλυσή τους, λόγω της έλλειψης μιας ισχυρής και αποφασιστικής διακυβέρνησης, βυθίζει τη χώρα πιο βαθιά στη δίνη της κρίσης. Οποια κυβέρνηση, επομένως, έλθει στη συνέχεια θα έχει να αντιμετωπίσει δυσχερέστερες συνθήκες.

Η παρατεταμένη προεκλογική περίοδος, στην οποία από μηνών βρίσκεται η χώρα, έχει οδηγήσει σε υπολειτουργία αν όχι παράλυση τη δημόσια διοίκηση και τους εισπρακτικούς μηχανισμούς με αποτέλεσμα τον εκτροχιασμό των εσόδων του Δημοσίου. Και τώρα μετράμε τι μας μένει για να πληρωθούν οι μισθοί και οι συντάξεις. Επιπλέον, οι αναλήψεις από τις τράπεζες εντάθηκαν μετά τις, τουλάχιστον, ατυχείς δηλώσεις στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ που αυξάνουν την ανασφάλεια και την αβεβαιότητα των καταθετών, ενώ το τραπεζικό σύστημα βρίσκεται ακόμη στο μάτι του κυκλώνα. Η ειρωνεία μάλιστα είναι ότι, πολλοί από αυτούς που έτρεξαν να σηκώσουν τα λεφτά τους, φοβούμενοι μια πιθανή κατάρρευση, είναι οι ίδιοι ψηφοφόροι κομμάτων που η πολιτική τους απειλεί να μας οδηγήσει εκτός ευρώ. Την ίδια ώρα, μεγάλη μείωση παρουσιάζουν οι κρατήσεις τουριστών, καθώς τα ξένα ΜΜΕ μεταδίδουν την εικόνα αποσταθεροποίησης, ενώ το Χρηματιστήριο βουλιάζει στις 500 μονάδες και την ανυποληψία.

> *Στις 17 Ιουνίου ο καθένας που θα βρεθεί εμπρός από την κάλπη θα πρέπει να γνωρίζει ότι η επιλογή του θα έχει συνέπειες.*

Στο διεθνές περιβάλλον, η αξιοπιστία της Ελλάδας συνεχίζει να καταρρακώνεται. Τα σενάρια για την έξοδό μας από την Ευρωζώνη και την Ε.Ε. βρίθουν στον διεθνή Τύπο. Σε αυτό, άλλωστε, συμβάλλουν και οι αμετροεπείς και αντιφατικές δηλώσεις των στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, που φαίνεται να μην τους απασχολούν οι αρνητικές παρενέργειες των λεγομένων τους, αφού τους αποδίδουν δημοσκοπικά. Αλλά και σε ζέοντα ζητήματα της κοινωνικής πολιτικής η ακυβερνησία προκαλεί αρνητικές παρενέργειες, όπως η έκρηξη του μεταναστευτικού στην Πάτρα με τους αυτόκλητους προστάτες της τάξης να κινούνται στο κενό της κρατικής εξουσίας.

Μέχρι τις 17 Ιουνίου θα συνεχίσουμε να διαβαίνουμε αυτό το ναρκοπέδιο της αβεβαιότητας. Εκείνη την ημέρα, όμως, καθένας που θα βρεθεί εμπρός από την κάλπη θα γνωρίζει ότι η επιλογή του θα έχει συνέπειες. Και ας τις ζυγίσει. Εξάλλου, θα έχει ακούσει και τις προτάσεις των κομμάτων που ζητούν την ψήφο του. Και θα έχει τη δυνατότητα να φανταστεί που θα τον οδηγήσει η επανάληψη της τυφλής ψήφου οργής, η στήριξη σε όσους τάζουν χαμένους παραδείσους: στην έξοδο από την Ευρωζώνη και τη βαλκανική απομόνωση που, πιθανώς, θα δυναμούσε με μια νέα Μικρασιατική Καταστροφή.

Το μήνυμα των εκλογών της 6ης Μαΐου ήταν τόσο εκκωφαντικό που ελήφθη εντός και εκτός συνόρων. Τώρα, εκείνο που προέχει είναι στις 18 Ιουνίου η χώρα όχι μόνο να ξεπεράσει τον κάβο της ακυβερνησίας, αλλά να αποκτήσει κυβέρνηση που θα διασφαλίζει το ευρωπαϊκό κεκτημένο, την παραμονή της Ελλάδας στην Ευρώπη που αλλάζει. Κυβέρνηση που θα επαναδιαπραγματευθεί το Μνημόνιο με έμφαση σε μέτρα ανάπτυξης για να ανοίξουν δουλειές, νέες θέσεις εργασίας. Κυβέρνηση που θα εγγυηθεί ένα περιβάλλον σταθερότητας και ασφάλειας για όλους.

* Ο κ.Μάξιμος Χαρακόπουλος είναι γραμματέας Πολιτικού Σχεδιασμού της Νέας Δημοκρατίας, βουλευτής Λαρίσης.

Τι δείχνουν οι δηλώσεις Τσίπρα

Του **ΚΩΣΤΑ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ***

Τις τελευταίες εβδομάδες πολύς ο λόγος για το φαινόμενο ΣΥΡΙΖΑ. Μεταξύ των άλλων, κάποιοι εστιάζουν στην επικοινωνιακή ανάλυση των αποτελεσμάτων της 6ης Μαΐου, κάνοντας αναφορά στην πολύ προσεγμένη προεκλογική εκστρατεία και τη δυναμική ενός νέου προσώπου που γεννά ελπίδα σε έναν απελπισμένο λαό. Αλλοι αναζητούν αναλογίες και αντιστίξεις, περισσότερο ή λιγότερο ισχυρές, με το παρελθόν και το ΠΑΣΟΚ του 1977 ή του 1981. Σε κάθε περίπτωση η συζήτηση γίνεται σε ένα πλαίσιο ανατροπής του πολιτικού συστήματος και ανασύνταξης του πολιτικού σκηνικού.

Η πραγματικότητα όμως είναι πιο πεζή και τα εκλογικά αποτελέσματα δεν θα πρεπε να μας εκπλήσσουν. Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι η γραμμική συνέχεια του σάπιου πολιτικού συστήματος που κυβέρνησε την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, σαρξ εκ της σαρκός της μεταπολίτευσης. Είναι το παλιό που αντιστέκεται και δίνει μάχη οπισθοφυλακής, όχι το νέο που επέρχεται. Τις τελευταίες δεκαετίες ένα ολόκληρο εκλογικό σώμα είχε γαλουχηθεί και διαπαιδαγωγηθεί στη λογική της αέναης διεκδίκησης με συγκρουσιακούς όρους. Ετσι, για παράδειγμα, αιτήματα στον χώρο της παιδείας μεταφράζονταν σε καταλήψεις και καταστροφές δημόσιων αγαθών. Αγροτικές διεκδικήσεις, λάμβαναν τη μορφή δυναμικών κινητοποιήσεων με το κλείσιμο εθνικών οδικών αξόνων. Συνδικαλιστικές απαιτήσεις οργανωμένων συμφερόντων μετουσιώνονταν σε αποκλεισμό δημόσιων χώρων. Με άλλα λόγια, σκληροί εκλογικοί πυρήνες εξέφραζαν την ετοιμότητα να βυθιστούν οι ίδιοι, αρκεί να συμπαρασύρουν στον πάτο το κράτος, την οικονομία και την ίδια την κοινωνία.

Οι βίαιες αυτές αντιδράσεις δεν μπορούν να υποτιμηθούν χαρακτηριζόμενες ως «επαναστατική γυμναστική», δεδομένου ότι υπήρξαν εξαιρετικά αποτελεσματικοί μοχλοί πίεσης και ενεργούς διαπραγμάτευσης με απτά και μετρήσιμα αποτελέσματα για τους συμμετέχοντες. Η συμπεριφορά αυτή όχι μόνο έγινε ανεκτή, αλλά υποδαυλίστηκε από τα δύο τότε κόμματα εξουσίας με τις γνωστές τραγικές συνέπειες. Αλλωστε η πολιτική αυτή, όπως δεν έχει κομματική ή ιδεολογική ταυτότητα. Δυστυχώς, ούτε η κεντροδεξιά μπορεί να διεκδικήσει την εξαίρεση του κανόνα και για να είναι πειστική πρέπει να κάνει την αυτοκριτική της.

> *Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι η συνέχεια του σάπιου πολιτικού συστήματος που κυβέρνησε την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια.*

Αυτό που γινόταν τόσα χρόνια στην Ελλάδα σε μικρο- επίπεδο θέλει να αντιγράψει σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ στην Ευρώπη σε μακρο-επίπεδο. Οι δηλώσεις Τσίπρα περί αμοιβαίας καταστροφής, στα πρότυπα του Ψυχρού Πολέμου, είναι ενδεικτικές. Ουσιαστικά η διαπραγματευτική στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ συνοψίζεται στην εξής εξόχως ανορθολογική για τους Ευρωπαίους απειλή: «εμείς θα πέσουμε στο κενό αλλά θα πάρουμε κι εσάς μαζί μας», σαν να σκοπεύουμε να κάνουμε κατάληψη στη χώρα μας για να δικαιωθούν τα αιτήματά μας!

Οι επερχόμενες εκλογές έχουν λάβει χαρακτηριστικά δημοψηφίσματος για τον ΣΥΡΙΖΑ και τη θέση της χώρας στην Ευρωζώνη. Εφόσον το ευρωπαϊκό μέτωπο επικρατήσει, όπως δείχνουν οι περισσότερες δημοσκοπήσεις, απόλυτη και αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητα του νέου Κοινοβουλίου θα πρέπει να είναι η άμεση εφαρμογή του νόμου της Δημοκρατίας, χωρίς πισωγυρίσματα και παλινωδίες, πριν ακόμα και από αυτές τις τόσο αναγκαίες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Στη δημόσια τάξη, την παιδεία, την υγεία, τη δικαιοσύνη, τη λειτουργία του κράτους, την τοπική αυτοδιοίκηση. Το μόνο χειρότερο από έναν κακό νόμο, είναι ένας καλός νόμος που δεν εφαρμόζεται. Η Ελλάδα είναι κοινοβουλευτική δημοκρατία και όλες οι αποφάσεις της Βουλής, μέσα στο πλαίσιο του Συντάγματος, μπορεί να μην είναι αρεστές, αλλά οφείλουν να είναι σεβαστές από τους πάντες, ιδιαίτερα από την εκάστοτε αξιωματική αντιπολίτευση. Αλλωστε απέχουμε πολύ από οποιαδήποτε μορφή «τυραννίας της πλειοψηφίας».

Η Ιστορία διδάσκει πως η Ελλάδα έχει προοδεύσει μόνο με αποφασιστικές και σταθερές κυβερνήσεις. Χωρίς φοβικά σύνδρομα και υπεκφυγές. Αυτό χρειαζόμαστε και σήμερα. Τη στιγμή που η Βουλή αρχίσει να δέχεται πάλι έστω και κατά το ελάχιστο, συμβιβασμούς στην εφαρμογή των νόμων, θα αρχίσει ξανά να ρίχνει νερό στον μύλο των ακραίων. Δημοκρατία δύο ταχυτήτων, περισσότερη για κάποιους και λιγότερη για άλλους, δεν νοείται.

* Ο κ. Κώστας Μπακογιάννης είναι δήμαρχος Καρπενησίου.

Πέντε μύθοι και η σκληρή πραγματικότητα

Πώς καταρρίπτονται στην πράξη οι βαρύγδουπες εξαγγελίες, οι οποίες προβάλλονται από κόμματα ως «άσοι», που δεν ευσταθούν...

Των **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΥΛΑ - ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ - ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ**

Η κατάρριψη κάποιων εκ των βαρύγδουπων προεκλογικών υποσχέσεων, στην οποία προέβη η «Κ» την προηγούμενη εβδομάδα, προκάλεσε πολλά σχόλια και ζωηρό ενδιαφέρον. Για τον λόγο αυτό συνεχίζουμε σήμερα με ακόμη πέντε μύθους, που προβάλλονται από τα κόμματα ως «προεκλογικοί» άσοι, αλλά που, καλώς ή κακώς, δεν ευσταθούν...

1 «Οι εταίροι και πιστωτές μας θα συνεχίσουν να μας δίνουν τις δόσεις του δανείου, γιατί φοβούνται ότι η χρεοκοπία της Ελλάδας ισοδυναμεί με "πυρηνικό όπλο" το οποίο θα προξενήσει ζημία στην Ευρωζώνη και τη διεθνή οικονομία, μεγαλύτερη από 1 τρισεκατομμύριο ευρώ».

Τα δάνεια για την εξυπηρέτηση του ελληνικού δημόσιου χρέους και την κάλυψη των ελλειμμάτων δίδονται γιατί κανείς δεν θέλει να δημιουργηθούν ζημίες στο σύστημα στο οποίο όλοι ανήκουμε. Η Ελλάδα εφαρμόζει ένα σχέδιο ανόρθωσης, διασώζεται η ίδια και το σύστημα θωρακίζεται. Αυτά ισχύουν μεταξύ κρατών που καλλιεργούν φιλικές σχέσεις, εμπεδώνουν θεσμούς αλληλεγγύης και σέβονται την υπογραφή τους. Η απειλή του ολέθρου, να παρασύρουμε δηλαδή όλους στον... τάφο, προσιδιάζει σε «κράτος–τρομοκράτη». Είναι προφανές πως ο υπολογισμός του κόστους μιας ανασυγκρότησης της Ευρωζώνης, που ήδη όλοι κάνουν, απειλούμενοι από τυχόν «ανατίναξη» της Ελλάδας ή άλλων κρατών, οδηγεί στην εκπόνηση σχεδίων σε δύο κατευθύνσεις.

Πρώτον, τα ευρωπαϊκά κράτη δεν θα αποδεχθούν επί μακρόν την καταπάτηση των συμφωνημένων κανόνων, κυρίως του δημοσιονομικού συμφώνου. Θα μας καταστήσουν το παράδειγμα προς αποφυγήν. Δεύτερον, θα επιταχυνθούν οι προσαρμογές που απαιτούνται ώστε η Ευρωζώνη να λειτουργήσει αποτελεσματικότερα, στην κατεύθυνση μιας πιο ομοσπονδιακής Ευρώπης. Θα μοιραστούν χρήματα και εμείς δεν θα πάρουμε. Γι' αυτό λοιπόν... μύθος η απειλή. Μύθος, όμως, υπάρχει και στον τρόπο υπολογισμού του κόστους. Η Ευρωζώνη χρειάζεται, έτσι κι αλλιώς, ποσό που εκτιμάται στα 2 τρισ. ευρώ, για να αντικρύσει τις απειλές που σοβούν στα τραπεζικά συστήματα της Ισπανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας, ίσως και της Γερμανίας. Η αυτοανάφλεξη και το «κάψιμο» της Ελλάδας μπορεί να αποβεί το πλέον χρήσιμο «κόστος», αφού όλοι οι άλλοι θα γνωρίζουν τι συμβαίνει σε όποιον δεν μένει με την αγέλη. Το παράδειγμα της Lehman στις ΗΠΑ μάς θυμίζει πως, όταν εφαρμόστηκαν τα προγράμματα παρέμβασης, κάποιοι δεν ήσαν πλέον στο τραπέζι...

2 «Τα πολιτικά πράγματα στην Ευρώπη αλλάζουν. Η Ελλάδα αλλάζει πρώτη προς τα αριστερά και σε λίγο όλοι θα συμφωνούν μαζί μας».

Η αίσθηση που μεταδίδεται στην Ελλάδα για μια ραγδαία πολιτική αλλαγή στην Ε. Ε. επί το αριστερότερον, και μάλιστα στους αμέσως επόμενους μήνες, ελάχιστη σχέση έχει με την πραγματικότητα. Ειδικώς μάλιστα στην κεντρική και βόρεια Ευρώπη (Βέλγιο, Αυστρία, Δανία, Φινλανδία κ. ά.) εδώ και ένα χρόνο παρατηρείται ανησυχητική αύξηση των δυνάμεων της Ακροδεξιάς. Υπενθυμίζεται άλλωστε ότι στη Γαλλία, το «συγγενές» κόμμα με τον ΣΥΡΙΖΑ κατετάγη τέταρτο στις πρόσφατες προεδρικές εκλογές, καθώς ο επικεφαλής του, κ. Μελανσόν, έχασε την τρίτη θέση από τη Μαρίν Λεπέν (!). Στη δε Ολλανδία, η οποία προβάλλεται από στελέχη του κ. Τσίπρα ως «επιβεβαίωση» των επερχόμενων αλλαγών, η ανερχόμενη άκρα αριστερά έχει κεντρικό της σύνθημα: «Τα ολλανδικά χρήματα στους Ολλανδούς και όχι στον Νότο της Ε. Ε.»! Με τα δεδομένα αυτά, οι όποιες ελπίδες για σταδιακή μετατόπιση από την περιοριστική πολιτική λιτότητας, σε νέες επιλογές, περισσότερο φιλικές στην ανάπτυξη, επαφίενται κυρίως στα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, οι ηγέτες των οποίων κάθε άλλο παρά εκπέμπουν μηνύματα χαλαρότητας προς την ελληνική πλευρά. Ενδεικτική χωρίς άλλο είναι μία πρόσφατη δήλωση του Γάλλου υπουργού Οικονομικών, Μοσκοβισί, ο οποίος είπε ότι «σοσιαλιστική πολιτική είναι αυτή που δεν έχει χρέη και αυτό οφείλουν να το αντιληφθούν όλοι όσοι ομνύουν στην Αριστερά». Επομένως, αποτελεί μύθο ή μήπως κρυφή επιθυμία ότι στην Ευρώπη συγκλίνουν όλοι σε κάποια ριζοσπαστική στροφή διατήρησης των ελλειμμάτων, κρατικοποίησης της οικονομίας και δημιουργίας νέων, μεγαλύτερων χρεών. Μπορεί να συζητούν συνεχώς για την εξεύρεση καλύτερων κανόνων, αλλά όλοι επιθυμούν την αυστηρότατη εφαρμογή τους.

AFP

Οι εταίροι μας δεν θα αποδεχθούν επί μακρόν την καταπάτηση των συμφωνημένων κανόνων, κυρίως μάλιστα του δημοσιονομικού συμφώνου.

3 «Το δημόσιο χρέος θα διαγραφεί. Για τον σκοπό αυτό θα συγκροτηθεί επιτροπή λογιστικού ελέγχου, που θα αποδείξει σε διεθνές δικαστήριο πως το χρέος μετά το 1974 είναι, στο μεγαλύτερο μέρος του, απεχθές».

Ο αποδεκτός από τους μελετητές, αλλά και τον ΟΗΕ, ορισμός για το απεχθές χρέος (odious debt) είναι απολύτως συναρτημένος με το καθεστώς που επικρατούσε κατά τη σύναψή τους. Με δύο λόγια, δάνεια προς μια δικτατορία, ένα τυραννικό καθεστώς ή ένα κράτος που καταπατά τα ανθρώπινα δικαιώματα, μπορούν να αμφισβητηθούν ως παράνομα. Είναι προφανές πως τίποτε τέτοιο δεν ισχύει για την Ελλάδα. Ολα τα δάνεια που συνήψε το κράτος έγιναν από όργανα της δημόσιας διοίκησης, υπό τον έλεγχο των νόμων και του Συντάγματος. Ο δανεισμός υπήρξε δημόσιος, κατεγράφη στους κρατικούς προϋπολογισμούς, εξετάστηκε και εγκρίθηκε από τη Βουλή σε δημόσιες συνεδριάσεις. Είναι αμφίβολο αν το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή όποιο άλλο θα δεχτεί να δικάσει παρόμοια υπόθεση για μια χώρα–μέλος της Ε. Ε, όλων των διεθνών οργανισμών και της Ευρωζώνης. Ορισμένοι προτείνουν να θεωρηθεί απεχθές το τμήμα του χρέους που συνδέεται με τους στρατιωτικούς εξοπλισμούς. Όμως η διάκριση για την τελική χρήση των δανειακών κεφαλαίων είναι πρακτικώς αδύνατη. Ακόμη όμως και αν δεχτούμε ότι όλα μπορούν να γίνουν, όπως υποστηρίζουν όσοι βλέπουν την Ελλάδα μεταξύ των κρατών του Τρίτου Κόσμου, αποτελεί επικίνδυνο μύθο ότι αρκεί να ξεκινήσουμε τη διαδικασία αμφισβήτησης για να σταματήσουμε να πληρώνουμε τόκους, να εξοφλούμε τα παλαιά ομόλογα και να αναγνωρίζουμε τα νεότερα διακρατικά δάνεια.

4 «Η Γερμανία και οι άλλες χώρες δανείζονται με 1% από την ΕΚΤ και μετά μας δανείζουν με ληστρικά επιτόκια».

Εδώ το λάθος είναι τριπλό. Πρώτον, κανένα κράτος δεν δανείζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Ολα δανείζονται απευθείας από τις αγορές κεφαλαίων με διαφορετικό κόστος. Για παράδειγμα, η Γερμανία για ορισμένες περιόδους δανείζεται φθηνότερα και από το κεντρικό επιτόκιο του ευρώ. Δεύτερον, η ΕΚΤ τροφοδοτεί συνήθως με βραχεία και τώρα, λόγω κρίσης, με μεσοπρόθεσμη ρευστότητα το τραπεζικό σύστημα του ευρώ. Η ρευστότητα αυτή δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε μακροχρόνιους τίτλους, όπως είναι τα κρατικά δεκαετή ή ομόλογα, ειδικά μιας χώρας με τόσο μεγάλο κίνδυνο. Τρίτο λάθος αφορά το «τοκογλυφικό – ληστρικό» του επιτοκίου. Η Ελλάδα δανείζεται απευθείας από τα κράτη (και όχι τράπεζες) του ευρώ, στο πλαίσιο της πρώτης και της δεύτερης δανειακής σύμβασης, με επιτόκια που βρίσκονται σήμερα κοντά στο 3%. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά χαμηλό κόστος δανεισμού. Τα πρώτα δάνεια (Μάιος 2010) είχαν επιτόκιο υψηλότερο (μεταξύ 5–6%). Τον Μάρτιο 2011 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να μειώσει το κόστος για τα επόμενα δάνεια. Με τη συμφωνία για τη δεύτερη δανειακή σύμβαση (Οκτώβριος 2011) ορίστηκε ακόμη χαμηλότερο επιτόκιο, ώστε, σε συνδυασμό με το «κούρεμα», να καταστεί βιώσιμο το ελληνικό χρέος στον ορίζοντα του 2020. Επιπλέον, τους τελευταίους μήνες, πολλά κράτη δανείζουν την Ελλάδα, με κάθε νέα δόση, φθηνότερα από το κόστος που έχουν όταν δανείζονται τα ίδια. Γνωστά είναι τα παραδείγματα Ισπανίας και Ιταλίας, τις οποίες χρεώνουν οι αγορές με επιτόκιο 6–7%.

5 «Τα ελλείμματα του κράτους οφείλονται στις πληρωμές και στα σκάνδαλα των πολιτικών. Βουλευτές, υπουργοί και σύμβουλοι λαμβάνουν πολύ υψηλές αμοιβές, οι οποίες, αν περικόπτονταν ή επιστρέφονταν, το χρέος θα ήταν πολύ μικρότερο».

Σε όλες τις αμοιβές του πολιτικού προσωπικού έχουν γίνει σοβαρές περικοπές μετά την εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερες. Αλλά είναι μύθος να πιστεύει κανείς ότι το κονδύλι αυτό είναι σοβαρό μέρος του χρέους, όταν το συνολικό κονδύλι των αποδοχών βουλευτών, υπουργών και συμβούλων δεν υπερβαίνει τα 150–200 εκατ. ευρώ ετησίως. Προφανώς, είναι πολύ δυσκολότερο να υπολογιστεί η κλοπή δημόσιου χρήματος, που αφορά κατά κανόνα παράνομες πληρωμές από εταιρείες σε πολιτικούς ή και ανώτατους κρατικούς υπαλλήλους. Τα σκάνδαλα αυτά είναι σίγουρο ότι αφορούν μερικές δεκάδες εκατομμυρίων ευρώ τα τελευταία αρκετά χρόνια. Σκάνδαλο είναι επίσης ότι οι πολιτικοί δεν έκαναν ό, τι χρειάζεται ώστε να μην υπάρχουν ψεύτικα επιδόματα και συντάξεις, υπερτιμολογημένα φάρμακα και προμήθειες και άλλα παρόμοια, που επίσης φαίνεται να αφορούν κάποιες εκατοντάδες εκατομμύρια. Όμως, όλα αυτά δεν μπορούν να εξηγήσουν παρά ένα πολύ μικρό τμήμα του χρέους της χώρας. Επομένως, το πραγματικό σκάνδαλο παραμένει η φαύλη και αναποτελεσματική διαχείριση του συνόλου του δημόσιου χρήματος.

ΔΩΡΟ ΕΘΝΙΚΗΣ

Αύγουστος x2

Δεκέμβριος x2

Απρίλιος x2

Το «**ΔΩΡΟ ΕΘΝΙΚΗΣ**» θα έρθει και θα ξαναέρθει... με **διπλάσιους τόκους** καλοκαίρι, Χριστούγεννα και Πάσχα.

Ο ειδικός 18μηνος προθεσμιακός λογαριασμός "ΔΩΡΟ ΕΘΝΙΚΗΣ", εκτός από μηνιαία καταβολή τόκων, σας κάνει δώρο διπλάσιους τόκους κάθε Αύγουστο, Χριστούγεννα και Πάσχα, για όλη τη διάρκεια τήρησης του λογαριασμού.

Αντί, λοιπόν, να "τρέχετε" το κεφάλαιό σας σε ολιγοήμερες προθεσμιακές καταθέσεις, επιλέξτε τη σιγουριά της Εθνικής Τράπεζας και κερδίστε διπλά.

Ισχύει για ποσά από €20.000. Το δώρο των διπλάσιων τόκων και η εγγύηση κεφαλαίου ισχύουν εφόσον δεν υπάρξει πρόωρη εξόφληση του προθεσμιακού λογαριασμού.

Περισσότερες πληροφορίες για τους όρους και τις προϋποθέσεις στα Καταστήματα της Εθνικής Τράπεζας και στα:

181818 / www.nbg.gr

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ευρωπαϊκή «ασπίδα» απέναντι στην Ελλάδα

Προς πανευρωπαϊκή εποπτεία των τραπεζών και εγγύηση των καταθέσεων

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ **ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ**

Το μέλλον της Ευρωζώνης, όχι όμως και το τέλος της, θα κριθεί στις ελληνικές εκλογές, δήλωσε την περασμένη εβδομάδα σε κλειστή ομάδα δημοσιογράφων ανώτερος Ευρωπαίος αξιωματούχος. Η φράση του δείχνει ότι οι ηγέτες της Ευρωζώνης είναι στα πρόθυρα του να παραιτηθούν από την προσπάθεια διάσωσης της Ελλάδας και να επικεντρωθούν στην προσπάθεια προστασίας της νομισματικής ένωσης. Το κύριο μέτρο προστασίας της Ευρωζώνης από ενδεχόμενη έξοδο της Ελλάδας θα είναι η άμεση δημιουργία τραπεζικής ένωσης, που θα περιλαμβάνει την από κοινού εγγύηση των τραπεζικών καταθέσεων, όπως ζήτησαν σε δραματικό τόνο ο πρόεδρος της Κομισιόν, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, και ο πρόεδρος

> *Η Αθήνα κινδυνεύει, αντί να εκμεταλλευθεί το νέο πνεύμα, να βρεθεί απομονωμένη και οικονομικά κατεστραμμένη.*

της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι. Αυτό προτίθεται να προτείνει, ούτως ή άλλως, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Χέρμαν βαν Ρομπέι, στη σύνοδο κορυφής του Ιουνίου, με πληροφορίες να θέλουν τους Γερμανούς έτοιμους να αποδεχθούν, αν χρειαστεί, μία πανευρωπαϊκή εποπτεία των τραπεζών και εγγύηση των καταθέσεων. Ο κ. Βαν Ρομπέι εμφανίστηκε να αποδίδει μεγάλη κρισιμότητα στις ελληνικές εκλογές στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων στο Βερολίνο, με το μέλος του τελευταίου Στυλιανό Ζαββό να τονίζει ότι χρειάζεται ευρεία πολιτική συμμαχία ώστε να αντέξει μια φιλοευρωπαϊκή ελληνική κυβέρνηση εν μέσω ύφεσης.

Το ερώτημα, πάντως, είναι αν οι Έλληνες πολίτες θα δεχτούν να συνεχίσουν την προσπάθεια εξορθολογισμού του κράτους, ως προϋπόθεση για να παραμείνει στην Ευρωζώνη και να ωφεληθεί από τις επερχόμενες αλλαγές. Σύμφωνα με τον ανωτέρω αξιωματούχο, «το ελληνικό πρόβλημα είναι υπαρξιακό, εμείς δεν μπορούμε να επηρεάσουμε την έκβαση των πραγμάτων, δεν μπορούμε να επιλύσουμε το πρόβλημα. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να στείλουμε το μήνυμά μας». Την ίδια στιγμή στην Κομισιόν ο πρόεδρος Μπαρόζο ζήτησε από τους επιτρόπους να μην προβούν σε δηλώσεις για την Ελλάδα και να τηρήσουν στάση αναμονής.

Η στιγμή που οι ηγέτες της Ευρωζώνης θα κληθούν να λάβουν ιστορικής σημασίας αποφάσεις πλησιάζει. Στη σύνοδο κορυφής της 28ης–29ης Ιουνίου (αλλά και στη μίνι σύνοδο της Ρώμης στις 22) η Γερμανίδα καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ θα κληθεί να δώσει τη συγκατάθεσή της για την ενίσχυση των μηχανισμών προστασίας της Ευρωζώνης και του τραπεζικού της συστήματος. Η δημιουργία της τραπεζικής ένωσης και ο απευθείας δανεισμός τραπεζών από τον μόνιμο Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM) είναι τα σημαντικότερα μέτρα, προκειμένου οι εταίροι μας να προστατευθούν από πιθανή έξοδο της Ελλάδας από την Ευρωζώνη. Το αντάλλαγμα που θα ζητήσει η κ. Μέρκελ είναι ένα ακόμη αποφασιστικότερο βήμα προς την κατεύθυνση της δημοσιονομικής σταθερότητας, με τελικό στόχο την εναρμόνιση της δημοσιονομικής πολιτικής και κατόπιν την έκδοση ευρωομολόγων.

Σε αυτό το πολιτικό πλαίσιο θετικών αλλαγών στην Ευρωζώνη, αλλά και πολύ έντονης καχυποψίας προς την Ελλάδα, θα πρέπει να κινηθεί ο επόμενος Ελληνας πρωθυπουργός. Η πρόταση της Κομισιόν να δοθεί περισσότερος χρόνος στην Ισπανία προκειμένου να μειώσει το έλλειμμά της, ανοίγει το παράθυρο για παρόμοια απόφαση και για την Ελλάδα. «Η πρόταση εκκρεμεί, δεν έχει αποκλειστεί, όμως το θέμα θα πρέπει να συζητηθεί με την καινούργια κυβέρνηση. Από διάφορες πρωτεύουσες και πλευρές δημιουργούνται ευνοϊκότερες προϋποθέσεις, γίνονται κινήσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε στενότερη ένωση. Για να τις εκμεταλλευτεί όμως η Ελλάδα, πρέπει να υπάρχει και αξιόπιστη κυβέρνηση», εξηγεί ανώτερος κοινοτικός αξιωματούχος. Η Ευρώπη βρίσκεται στο πιο κρίσιμο σταυροδρόμι της ιστορίας της. Η Ελλάδα κινδυνεύει, αντί να εκμεταλλευτεί τα νέα θετικά δεδομένα που σταδιακά διαμορφώνονται, να βρεθεί πολιτικά απομονωμένη και οικονομικά κατεστραμμένη.

Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο και Χέρμαν βαν Ρομπέι μίλησαν πριν από λίγες ημέρες για τα μέτρα προστασίας της Ευρωζώνης. REUTERS

Καταλύτης, οι εξελίξεις στην Ισπανία και ο Ολάντ

Οι δραματικές εξελίξεις στην Ισπανία, αλλά και τα ιδιαιτέρως ανησυχητικά στοιχεία για την ανάπτυξη και την ανεργία στην Ευρώπη, που δημοσιεύτηκαν την Παρασκευή, διευρύνουν τα περιθώρια διαπραγμάτευσης επί των προγραμμάτων προσαρμογής, εκτιμούν διπλωματικές πηγές στις Βρυξέλλες. Μολονότι η τροπή των πραγμάτων είναι πλέον απρόβλεπτη, είναι πιθανό ότι, σε ένα «ιδανικό σενάριο», η ισπανική κρίση και η εκλογή Ολάντ ενδεχομένως να λειτουργήσουν ως καταλύτης για την «αλλαγή παραδείγματος» στην επόμενη σύνοδο κορυφής, που είναι προγραμματισμένη για το τέλος Ιουνίου. Αλλωστε, τόσο ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Ολι Ρεν, όσο και ο επικεφαλής της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι, παραδέχθηκαν αυτήν την εβδομάδα ότι η Ευρωζώνη δίνει «μάχη επιβίωσης», λόγω της φυγής κεφαλαίων και του επίμονα υψηλού κόστους δανεισμού των κρατών-μελών της περιφέρειας. Την Πέμπτη, εξάλλου, στο Οικονομικό Φόρουμ των Βρυξελλών, ο Ιταλός πρωθυπουργός Μάριο Μόντι, δεν έκρυψε την απογοήτευσή του για το γεγονός ότι, αν και άπαντες αναγνωρίζουν ότι οι μεταρρυθμίσεις και τα μέτρα προσαρμογής που εφαρμόζει η κυβέρνησή του κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, τα spreads των ιταλικών ομολόγων παραμένουν σε εξαιρετικά υψηλά (και μη βιώσιμα μεσοπρόθεσμα) επίπεδα. Ετσι, η κατάσταση που διαμορφώνεται ενδεχομένως θα μπορούσε να κάμψει τις γερμανικές ενστάσεις για έκδοση ευρωομολόγων και μερική «κοινοτικοποίηση» των εθνικών χρεών.

Ν. ΧΡΥΣΟΛΩΡΑΣ

«Σοβαρές επιπτώσεις, αν η χώρα σας φερθεί επιθετικά»

Συνέντευξη στην **ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΩΚΟΥ**

Ο διακεκριμένος οικονομολόγος του πανεπιστημίου Columbia Τζέφρι Σακς μεταφέρει στην «Κ» την πεποίθηση πως, αν η Ελλάδα θέσει πολύ επιθετικά τις διεκδικήσεις της και μονομερώς αρνηθεί τις διεθνείς συμφωνίες της, «η Γερμανία δεν θα υποχωρήσει, αλλά θα σκληρύνει τη στάση της, κορυφώνοντας μια κρίση που θα πληρώσουν και οι δύο πλευρές». Οπως εκτιμά, σε περίπτωση εξόδου της Ελλάδας από το ευρώ, η Ευρωζώνη δεν θα μείνει ανέπαφη, ενώ ακόμη και οι ΗΠΑ θα πληγούν από μια κρίση αντίστοιχη του 2008. Ωστόσο, θεωρεί ότι οι επιπτώσεις της σύγκρουσης θα είναι πολύ μεγαλύτερες για την Ελλάδα, καθώς τονίζει ότι «η συμμετοχή στην Ευρωζώνη εξακολουθεί να αποτελεί την καλύτερη ελπίδα της Ελλάδας για μια μετριοπαθή, λογική διέξοδο από την κρίση».

Σύμφωνα με την ανάλυσή του, η Ελλάδα αντιμετωπίζει μια μαζική συρρίκνωση των πιστώσεων, που δεν μπορεί να ελέγξει. Οπως λέει χαρακτηριστικά, «η οικονομία δεν συρρικνώνεται με ρυθμό 5% λόγω της δημοσιονομικής προσαρμογής, αλλά λόγω μιας χρηματοοικονομικής κρίσης: Ολες οι διεθνείς γραμμές πίστωσης έχουν κλείσει, αυτό είναι πρωτοφανές για σύγχρονη οικονομία. Οι τράπεζες δεν δίνουν πιστώσεις επειδή δεν μπορούν να τις χρηματοδοτήσουν. Γι' αυτό δεν δανείζουν· αυτό πρέπει να αντιμετωπίσουν οι Ευρωπαίοι εταίροι, και δεν το έχουν κάνει ακόμη. Διότι το πρόβλημα βρίσκεται έξω από τον έλεγχο της Ελλάδας».

Σύμφωνα με τον κ. Σακς, «το μέλλον εξαρτάται εν μέρει από το αν η Ελλάδα θα συνεχίσει τις υποχρεώσεις της για τις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις, και εν μέρει από το αν η Γερμανία και η Ευρωζώνη αναγνωρίσουν ότι το όλο σύστημα χρήζει μεταρρύθμισης, διότι δεν μπορεί όλο το βάρος να πέφτει στους αδύναμους. Αυτό δεν είναι μόνο πολιτικά ανέφικτο, αλλά και οικονομικά παράλογο. Αν η διοίκηση της Ευρωζώνης παραμείνει ως έχει, χωρίς σωστή εποπτεία και πανευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό πλαίσιο, χωρίς πανευρωπαϊκή εγγύηση καταθέσεων, η Ευρωζώνη θα παραμείνει ευάλωτη, και το τίμημα το πληρώνουν οι πιο αδύναμες οικονομίες». Προκειμένου να αποτραπούν τα χειρότερα, ελπίζει ότι η καγκελάριος Μέρκελ θα αναγνωρίσει ότι αυτή δεν είναι μόνο δημοσιονομική κρίση, αλλά επίσης χρηματοοικονομική και τραπεζική. Οπως λέει, «αυτό θα αγόραζε χρόνο». Βεβαίως και η Ελλάδα θα έπρεπε να θέτει το ζήτημα, για το οποίο «θα μπορούσε να βρει συμμάχους στην Ισπανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία, σε όλες τις χώρες που υφίστανται αυτή την πιστωτική πίεση. Διότι, αν υπάρξει συναίνεση για μια απάντηση της Ευρωζώνης σε αυτό γρήγορα, τότε η ΕΚΤ μπορεί να κάνει πολλά: να προσφέρει ρευστότητα, να σταματήσει την εκροή καταθέσεων, να στηρίξει τον τραπεζικό κλάδο ως δανειστής ύστατης καταφυγής, αυτό θα ήταν αρκετό για την ώρα. Θα χρειαζόταν βέβαια αλλαγή της αποστολής της, και αυτό μπορεί να γίνει μόνο με πολιτική απόφαση».

Οσο για την αναδιαπραγμάτευση των όρων της βοήθειας προς την Ελλάδα, δίνει προτεραιότητα στην αποκατάσταση του κεφαλαίου κίνησης, «ώστε να μπορούν να δουλέψουν οι επιχειρήσεις, να προσλάβουν και να πληρώσουν τους εργαζόμενους, να χρηματοδοτήσουν τον προϋπολογισμό. Αυτό είναι διαφορετικό από μία επαναδιαπραγμάτευση του Μνημονίου. Αφορά τον τραπεζικό κλάδο, και πώς απαντά κανείς στην εκροή κεφαλαίων που συμβαίνει στην Ελλάδα». Σύμφωνα με τον κ. Σακς, «σε τέτοιου είδους διαπραγματεύσεις έχει σημασία πώς παρουσιάζονται τα θέματα. Αν μία κυβέρνηση αναλάβει τις ευθύνες της και λάβει μέτρα, αλλά τονίσει ότι δεν μπορεί να λύσει μόνη της τα προβλήματα και

> *Ο Τζέφρι Σακς, οικονομολόγος στο πανεπιστήμιο Columbia, αναλύει στην «Κ» την κατάσταση της παγκόσμιας κρίσης.*

χρειάζεται τη στήριξη των εταίρων της, η απάντηση θα μπορούσε να είναι αρκετά θετική. Αν τα ελληνικά κόμματα έλεγαν στους Ευρωπαίους εταίρους τους ότι το πρόγραμμα δεν θα λειτουργήσει διότι ο τραπεζικός κλάδος είναι σε κώμα, θα συμφωνούσα απολύτως.

Αν πουν όμως ότι δεν αποδέχονται τη λιτότητα, η εκτίμησή μου είναι πως θα υπάρξει πολύ επιθετική αντίδραση από την άλλη πλευρά, με αποτέλεσμα να μην υπάρξει συμφωνία και η Ελλάδα να σπρωχτεί έξω από την Ευρωζώνη». Στην παρατήρηση ότι αρκετοί Ελληνες θεωρούν ότι δεν έχουν να χάσουν και πολλά από μία τέτοια εξέλιξη, διαφωνεί: «Η έξοδος θα πρέπει να συνοδευθεί από στάση πληρωμών ώστε να ελαφρύνει το χρέος, κάτι που θα προκαλέσει τρομερή εχθρότητα απέναντι στη χώρα, με αρνητικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις. Πολλοί άνθρωποι θα προσπαθήσουν να φυγαδεύσουν τα χρήματά τους, ή να φύγουν και οι ίδιοι». Τέλος, ο κ. Σακς προειδοποιεί ότι ο χρόνος για πολιτικά παιχνίδια έχει τελειώσει: Αν το αποτέλεσμα των εκλογών είναι μία ακόμη παραλυσία, πιστεύει πως «η κρίση, η φυγή καταθέσεων, θα ενταθεί. Αυτό θα φέρει την Ευρωζώνη στο χείλος της καταστροφής, και η Γερμανία, ή η ΕΚΤ, θα αποφασίσουν από μόνες τους αν μπορούν να σώσουν την κατάσταση. Αμφιβάλλω ότι θα απαντήσουν θετικά...».

«Η Αθήνα μπορεί να πετύχει»

Την εκτίμηση ότι η Ελλάδα είναι αντιμέτωπη με μια δύσκολη κατάσταση και καλείται να δώσει έναν αγώνα, αλλά μπορεί να τα καταφέρει, εξέφρασε μιλώντας στην «Κ» ο πρώην κεντρικός τραπεζίτης των ΗΠΑ και επί μακρόν σύμβουλος του Μπαράκ Ομπάμα, Πολ Βόλκερ. «Είναι ένας αγώνας για την Ελλάδα αλλά και για την Ευρωζώνη. Είναι πολύ σημαντικό να τα καταφέρουν και οι δύο. Θέλω να δω την Ελλάδα να βγαίνει από αυτή την κρίση. Κατανοώ ότι είναι δύσκολο, αλλά πιστεύω ότι μπορεί να πετύχει», σημείωσε ο κ. Βόλκερ, ο οποίος θεωρείται από τις σημαντικότερες προσωπικότητες στον χώρο της οικονομίας κυρίως λόγω του καταλυτικού ρόλου που διαδραμάτισε κατά την οκταετή θητεία του ως διοικητής της Fed, από το 1979 έως το 1987, όταν τιθάσευσε τον ανεξέλεγκτο πληθωρισμό που απειλούσε την παγκόσμια οικονομία, με αποτέλεσμα πολλοί να του πιστώνουν την αποτροπή μιας βαθιάς ύφεσης.

Ο σημαντικότερος οικονομικός σύμβουλος του Μπαράκ Ομπάμα κατά την προεκλογική εκστρατεία του 2008, ο οποίος τον Φεβρουάριο του 2009 ανέλαβε πρόεδρος της Επιτροπής για την Οικονομική Ανάκαμψη, που συμβουλεύει τον Λευκό Οίκο, υπογράμμισε με έμφαση πως «το τι θα συμβεί στην Ελλάδα θα επηρεάσει την Ευρωζώνη, και το τι θα συμβεί στην Ευρωζώνη θα επηρεάσει την παγκόσμια οικονομία».

Με την κατάσταση στην Ελλάδα να αποτελεί την κύρια εστία του παγκόσμιου προβληματισμού το βλέμμα των οικονομικών οργανισμών, των ισχυρών χωρών, αλλά και των διεθνών αγορών είναι στραμμένο στις ελληνικές εκλογές της 17ης Ιουνίου, οι οποίες διεξάγονται μία ημέρα πριν από τη σύνοδο κορυφής του G20, που συγκαλείται στο Λος Κάμπος του Μεξικού στις 18 και 19 Ιουνίου.

Αρμόδιοι αξιωματούχοι της τρόικας επισήμαναν στην «Κ» την αυξημένη

> *Η πρόβλεψη και οι εκτιμήσεις, στην «Κ», του Πολ Βόλκερ, πρώην κεντρικού τραπεζίτη των ΗΠΑ και επί μακρόν συμβούλου του Ομπάμα.*

σημασία που η χρονική αυτή σύμπτωση προσδίδει στη συνάντηση του G20 και, υπό αυτό το πρίσμα, τόνισαν την ανάγκη να υπάρξει μια άμεση, καλά προετοιμασμένη και συντονισμένη αντίδραση των ηγετών των μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου για τα αποτελέσματα στην Ελλάδα ώστε να αποφευχθούν ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες. Η αρχική σκέψη, που φυσικά δεν εκπλήσσει, είναι να κινηθεί και το G20 στη γραμμή της κοινής θέσης που υιοθέτησε το G8 στην πρόσφατη σύνοδο του Καμπ Ντέιβιντ, σύμφωνα με την οποία η διεθνής κοινότητα επιθυμεί την παραμονή της Ελλάδας εντός της Ευρωζώνης και θα τη στηρίξει υπό την προϋπόθεση ότι θα υλοποιήσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει.

Πάντως, η δυσφορία της διεθνούς οικονομικής κοινότητας για τις μέχρι τώρα επιδόσεις της Ελλάδας είναι εμφανής. Απογοητευμένοι, αν όχι οργισμένοι με την Ελλάδα εμφανίστηκαν κορυφαίοι οικονομικοί και τραπεζικοί παράγοντες του κόσμου σε πρόσφατη συνάντηση στην Ουάσιγκτον, στην οποία παρευρέθηκε και η «Κ». Σε ιδιωτικές συζητήσεις, κάποιοι εξέφρασαν έντονη δυσφορία για την όλη συμπεριφορά της Ελλάδας και κυρίως του πολιτικού κόσμου αυτής, για τον οποίο κατέθεσαν την εκτίμηση πως ακόμη και σήμερα συνεχίζει να παραπλανά τους πολίτες και να υποσχεται πράγματα που δεν γίνονται, κάτι που δεν παρατηρείται σε άλλες χώρες που εφαρμόζουν ανάλογα προγράμματα προσαρμογής. «Λυπάμαι που το λέω, αλλά δεν έχετε αίσθηση πατριωτισμού», τόνισε κορυφαίος Ευρωπαίος τραπεζίτης, ο οποίος υπογράμμισε την προσωπική του απογοήτευση. Προέβη, δε, σε αρνητικές συγκρίσεις σημειώνοντας ότι «στην Πορτογαλία και την Ιρλανδία, αλλά ακόμη και στην Ισπανία και την Ιταλία, υπάρχει σαφής αίσθηση εθνικού συμφέροντος, η οποία απουσιάζει στην Ελλάδα, όπου οι πολιτικοί σας συχνά δίνουν την εντύπωση ότι κοροϊδεύουν και εσάς και εμάς».

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΛΛΙΣ

«Η Ευρώπη πρέπει να σας στηρίξει»

Συνέντευξη στον **ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΕΛΛΙΣ**

Η Ευρώπη πρέπει να στηρίξει την Ελλάδα όχι απλά διότι είναι ηθικό αλλά και διότι αυτό επιβάλλει το δικό της συμφέρον, δηλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Τζέσε Τζάκσον, ηγετική μορφή της αριστερής πτέρυγας του Δημοκρατικού Κόμματος των ΗΠΑ, το χρίσμα του οποίου για την προεδρία διεκδίκησε δύο φορές (τη δεύτερη έχασε από τον Μάικ Δουκάκη). Ο αιδεσιμώτατος Τζάκσον χαρακτηρίζει την ανάπτυξη «κλειδί» της ευημερίας, προσβλέπει στον Φρανσουά Ολάντ και προειδοποιεί ότι η συνεχής αύξηση της ανεργίας οδηγεί σε έξαρση της βίας.

– Τελευταία ενισχύονται οι φωνές υπέρ [illegible] περισσότερο αναπτυξιακής [illegible]ολιτικής στην Ελλάδα και την Ευρώπη γενικότερα.

– Η ανάπτυξη είναι απαραίτητο συστατικό για να επιζήσει μια κοινωνία. Η λύση δεν μπορεί ποτέ να είναι η απομόνωση και η λιτότητα. Το κλειδί της ευημερίας βρίσκεται στην ανάπτυξη. Εναποθέτω πολλές ελπίδες στον νέο πρόεδρο της Γαλλίας. Ελπίζω να εισακουσθεί.

– Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν από τη συνέχιση της λιτότητας;

– Να σας δώσω ένα παράδειγμα του τι θα μπορούσε να συμβεί, με αφορμή την εμπειρία μας στο Σικάγο. Υπάρχει ανεργία και δεν είναι τυχαίο ότι έχουμε αυξανόμενη βία. Τις ίδιες ημέρες που η προσοχή όλου του κόσμου ήταν στραμμένη στο Σικάγο λόγω της συνόδου κορυφής του ΝΑΤΟ, ένα δωδεκάχρονο παιδί δολοφονήθηκε με 15 σφαίρες. Υπάρχουν γειτονιές όπου η ανακύκλωση της φτώχειας και του πόνου έχει ως αποτέλεσμα να μειώνεται η αξία της ανθρώπινης ζωής. Στο Σικάγο έχουμε εκατό χιλιάδες ανθρώπους που έχασαν τα σπίτια τους λόγω της συμπεριφοράς των τραπεζών.

– Τι θα έπρεπε να γίνει;

– Εάν οι τράπεζες συνεργάζονταν

> *Ο αιδεσιμώτατος Τζέσε Τζάκσον μιλάει στην «Κ» για την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ευρωζώνη και τη σχέση της ανεργίας με τη βία.*

με το κράτος για να ανοικοδομήσουν το ένα τέταρτο αυτών των σπιτιών, θα δημιουργούνταν χιλιάδες θέσεις εργασίας στην παραγωγή, τη μεταφορά και την τοποθέτηση υλικών. Ολοι αυτοί οι άνθρωποι θα είχαν εισόδημα, θα κατανάλωναν, θα κατέβαλλαν φόρους και αρκετοί από αυτούς δεν θα κατέφευγαν στη βία. Δεν λες σε κάποιον που δεν έχει πόδια «άρχισε να περπατάς». Τον βοηθάς να το κάνει.

– Εάν του λες ότι «είναι δικό σου πρόβλημα, όχι δικό μου»;

– Εάν το σπίτι το γειτονά μου πιάσει φωτιά και φυσήξει ο άνεμος, θα καεί και το δικό μου. Εάν το δει να καίγεται και με προειδοποιήσει, τότε υπάρχει ελπίδα να σωθούμε μαζί. Το ίδιο ισχύει και για την Ευρωζώνη. Πρέπει κάποιοι να το καταλάβουν.

– Παρά ταύτα, πολλοί θεωρούν ότι το πρόβλημα μιας άλλης χώρας δεν τους αφορά.

– Πρέπει να καταλάβουν όλοι ότι στον νέο κόσμο που γεννιέται δεν υπάρχουν «ξένοι». Δεν μας χωρίζουν απέραντες θάλασσες. Τίποτα πλέον δεν γίνεται στο «εξωτερικό» όταν σε πραγματικό χρόνο παρακολουθούμε και βιώνουμε τι συμβαίνει παντού ανά πάσα στιγμή.

– Οι ευρωπαϊκές χώρες προσπαθούν να προστατευθούν από τον κίνδυνο μετάδοσης της κρίσης από την Ελλάδα.

– Δεν μπορεί να απομονώσει κάποιος την Ελλάδα από το παγκόσμιο πολιτικοοικονομικό γίγνεσθαι. Οταν ένα μέλος της διεθνούς κοινότητας, το οποίο μάλιστα συμμετέχει σε μια σημαντική οικονομική οντότητα (Ευρωζώνη), βρίσκεται σε τόσο δεινή θέση, δεν μπορεί να αφεθεί να καταρρεύσει.

– Μήπως εάν την αφήσουν να καταρρεύσει θα είναι μικρότερο το κόστος;

– Θεωρώ πως οι χώρες που είναι μέλη της Ευρωζώνης είναι αναγκασμένες να συνεργασθούν και να επιδείξουν την αλληλεγγύη που απαιτούν οι συνθήκες. Δεν είναι απλά η ορθή και ηθική στάση, είναι προς το συμφέρον της ίδιας της Ευρωζώνης.

Ισχυρό το σενάριο για κυβέρνηση ανοχής

Το πρώτο κόμμα θα αποτελεί τον κορμό του νέου σχήματος – Αγκάθια, το επισφαλές περιβάλλον και οι δύσκολοι κομματικοί συσχετισμοί

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Το σενάριο του σχηματισμού κυβέρνησης ανοχής από το πρώτο κόμμα τείνει να καταστεί το επικρατέστερο για την επομένη των εκλογών της 17ης Ιουνίου, καθώς δύο εβδομάδες πριν από την καθοριστική αναμέτρηση, Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζονται μακριά από τον πήχυ της αυτοδυναμίας.

Οπως προκύπτει από τις μετρήσεις της κοινής γνώμης, στις 18 του μήνα η χώρα θα εισέλθει στον κύκλο των διερευνητικών εντολών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρ. Παπούλια, αλλά κινούμενη σε ιδιαίτερα επισφαλές περιβάλλον: η κρίση στην Ευρωζώνη συνεχώς βαίνει επιδεινούμενη, ενώ στην Αθήνα έχουν φθάσει από τις Βρυξέλλες σαφή μηνύματα ότι η επόμενη δόση της βοήθειας προς τη χώρα θα δοθεί μόνον αφού προηγουμένως έχει υπάρξει συμφωνία της όποιας νέας κυβέρνησης με την τρόικα, ακόμη και εάν τούτο συνεπάγεται καθυστέρηση στην καταβολή μισθών και συντάξεων.

Σε κάθε περίπτωση, το δύσκολο σταυρόλεξο του σχηματισμού κυβέρνησης θα πρέπει να επιλυθεί άμεσα και, το κυριότερο, το νέο σχήμα να μην είναι ασθενές ή βραχύβιο. Ομως, οι κομματικοί συσχετισμοί, όπως καταγράφονται δημοσκοπικά, θέτουν το όλο εγχείρημα σε πλήρη αμφισβήτηση. Συγκεκριμένα, κατατείνουν σε κυβέρνηση με κορμό το πρώτο κόμμα - που θα λάβει το μπόνους των 50 εδρών του εκλογικού νόμου- με τη σύμπραξη κάποιων από τα λοιπά κόμματα και συγκεκριμένα του ΠΑΣΟΚ, της ΔΗΜΑΡ και των Ανεξάρτητων Ελλήνων, αφού το ΚΚΕ είναι σαφές ότι δεν θα συμπράξει.

Ο λόγος που οι εξελίξεις οδηγούνται στη συγκεκριμένη κατεύθυνση είναι ότι ο «νέος διπολισμός» μεταξύ Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος διαμορφώνεται την τρέχουσα προεκλογική περίοδο, καθιστά απολύτως απαγορευτική τη συνεργασία μεταξύ των δύο πρώτων κομμάτων. Επίσης, με το ίδιο σκεπτικό, εκτιμάται ότι θα ναυαγήσει και η προοπτική σχηματισμού ενός τύπου οικουμενικής κυβέρνησης με τη συμμετοχή όλων πλην ΚΚΕ, και βεβαίως πλην της Χρυσής Αυγής, εάν η τελευταία επιτύχει να έχει και πάλι κοινοβουλευτική εκπροσώπηση.

Ως εκ τούτου -και με δεδομένο ότι η χώρα δεν έχει περιθώρια να οδηγηθεί σε τρίτη κατά σειρά εκλογική αναμέτρηση- τα μόνα διαζευκτικά σενάρια που απομένουν στο τραπέζι είναι δύο:

• **Ο σχηματισμός κυβέρνησης Ν.Δ., ΠΑΣΟΚ και ΔΗΜΑΡ,** ενδεχομένως και με τη συμμετοχή των Ανεξάρτητων Ελλήνων, καθώς από την πλευρά των τελευταίων ως μόνος βασικός όρος τίθεται η μη παρουσία των κ. Αντ. Σαμαρά και Ευάγγ. Βενιζέλου. Ομως, στην περίπτωση κατά την οποία το ΠΑΣΟΚ καταγράψει νέα μείωση των ποσοστών του σε σχέση με τις εκλογές της 6ης Μαΐου, πληροφορίες αναφέρουν πως το πιθανότερο είναι ότι ο κ. Βενιζέλος δεν θα συναινέσει στον σχηματισμό κυβέρνησης συνεργασίας, αλλά θα προκρίνει τη λύση της ψήφου ανοχής, οπότε στην ίδια κατεύθυνση θα κινηθεί και ο κ. Φ. Κουβέλης. Οπως λέγεται, «τύποις» η Ν.Δ. θα λάβει ψήφο εμπιστοσύνης κατά τις προγραμματικές της δηλώσεις από τα δύο κόμματα, αλλά επί της ουσίας θα λειτουργεί ως κυβέρνηση μειοψηφίας. Μόνη περίπτωση να υπάρξει πλήρης συμμετοχή του ΠΑΣΟΚ -και άρα και της ΔΗΜΑΡ- στο νέο σχήμα θα είναι, σύμφωνα με επιτελείς της Ιπποκράτους, η άνοδος των ποσοστών του κόμματος, αλλά και τότε, όχι με «πρωτοκλασάτα» στελέχη, όπως οι κ. κ. Αννα Διαμαντοπούλου, Ανδρ. Λοβέρδος και Μ. Χρυσοχοΐδης.

• **Ο σχηματισμός «κυβέρνησης της Αριστεράς»,** την οποία ευαγγελίζεται ο κ. Αλ. Τσίπρας, είναι η δεύτερη εναλλακτική λύση, υπό την αίρεση, βεβαίως, ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα είναι πρώτο κόμμα. Ομως, και στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο κ. Τσίπρας θα πρέπει να αναζητήσει συμμαχίες προκειμένου να συμπληρώσει τον απαιτούμενο αριθμό των 151 εδρών. Η Κουμουνδούρου δεν επιθυμεί ως κυβερνητικό εταίρο το ΠΑΣΟΚ, ενώ η ΔΗΜΑΡ θα αποδεχθεί τη συνεργασία με τον ΣΥΡΙΖΑ μόνο εάν υπάρξει ρητή δέσμευση ότι δεν θα αμφισβητηθεί η παρουσία της χώρας στην Ευρωζώνη, η οποία, σύμφωνα με τους συνεργάτες του κ. Κουβέλη, δεν διασφαλίζεται μέσω του προγράμματος που παρουσίασε ο κ. Αλ. Τσίπρας. Πάντως, το ΠΑΣΟΚ και η ΔΗΜΑΡ θα μπορούσαν προκειμένου να αρθεί το κυβερνητικό αδιέξοδο να δώσουν στον ΣΥΡΙΖΑ την ανοχή τους, εάν δεσμευθεί ότι θα αποφύγει μονομερείς ενέργειες που μπορεί να οδηγήσουν τη χώρα στη δραχμή.

Ποιοι θα κρίνουν το αποτέλεσμα και την αυτοδυναμία

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΟΥΛΑ**

Το πριμ των 50 εδρών που χαρίζει ο εκλογικός νόμος στον νικητή, σε συνδυασμό με το συνολικό ποσοστό των κομμάτων τα οποία θα μείνουν εκτός Βουλής -αλλά διαμορφώνουν τον περιβόητο πήχυ της αυτοδυναμίας- είναι οι δύο καταλύτες που θα καθορίσουν το αν στις 17 Ιουνίου θα είναι εφικτή μια βιώσιμη κυβερνητική λύση. Αυτό είναι το κεντρικό συμπέρασμα όλων των δημοσκοπήσεων, μηδέ εξαιρουμένου του τελευταίου Βαρόμετρου της Public Issue (δημοσιεύθηκε στην «Κ» την Παρασκευή).

Καθώς, ωστόσο, ακόμη και σε αυτήν τη δημοσκόπηση (ήταν η μόνη που εμφάνισε τόσο υψηλό ποσοστό στον νικητή και τόσο μεγάλη διαφορά με τον δεύτερο) δεν προκύπτει αυτοδυναμία, χρήσιμο είναι σήμερα να επαναλάβουμε τις συνθήκες που απαιτούνται για τις πολυπόθητες 151 έδρες.

Ο ρόλος των «μικρών» κομμάτων και πώς το ποσοστό όσων μείνουν εκτός Βουλής θα θέσει τον πήχυ για τον σχηματισμό κυβέρνησης.

Οπως επανειλημμένως έχει τονισθεί, ο λεγόμενος πήχυς της αυτοδυναμίας μπορεί να κυμανθεί από 36% ώς και 40% αναλόγως του συνολικού ποσοστού των πολύ μικρών κομμάτων που θα μείνουν εκτός Βουλής. Συγκεκριμένα, όσο μεγαλύτερο είναι αυτό το ποσοστό τόσο ο πήχυς μειώνεται από το 40% προς το 36%, διευκολύνοντας έτσι την αυτοδυναμία και τον σχηματισμό αυτοδύναμης κυβέρνησης.

Αν μπορεί σήμερα να γίνει μια ασφαλής πρόβλεψη, αυτή δεν είναι άλλη από το γεγονός ότι το φαινόμενο της 6ης Μαΐου δεν θα επαναληφθεί. Και τούτο διότι στις πρόσφατες εκλογές καταγράφηκε το πρωτοφανές ιστορικά ρεκόρ τα πολύ μικρά αυτά κόμματα να αθροίσουν το 19% των ψήφων (!) ρίχνοντας έτσι τον πήχυ στο 32,5% (ελάχιστοι ήταν αυτοί που το ανέδειξαν, εν μέσω των προσχηματικών προσπαθειών σχηματισμού κυβέρνησης).

Λόγω ωστόσο των συμπράξεων που έχουν ήδη ανακοινωθεί (π. χ. της κ. Μπακογιάννη με τη Νέα Δημοκρατία και της κ. Κατσέλη με τον ΣΥΡΙΖΑ), αλλά και της πόλωσης που ήδη καταγράφεται σε βάρος των πολύ μικρών κομμάτων, όλοι θεωρούν βέβαιο ότι το συγκεκριμένο ποσοστό αποκλείεται να φτάσει ακόμη και στο μισό του 19% (σύμφωνα με όλες οι δημοσκοπήσεις αυτό εκτιμάται ότι θα κυμανθεί μεταξύ 3 και 7%). Με συνέπεια η πρόβλεψη του πήχυ της αυτοδυναμίας ενόψει της 17ης Ιουνίου να περιορίζεται ανάμεσα στο 37,5% και το 39,5%. Η δε σημαντική παράμετρος για την οριστική διαμόρφωσή του είναι το ποσοστό που θα συγκεντρώσουν οι κ. Μάνος και Τζήμερος, καθώς είναι το μόνο κόμμα που φαίνεται να κινείται πια στο όριο του 3%. Αν μπει στη Βουλή ο πήχυς μπορεί να ξεπεράσει ακόμη και το 39%, ενώ αν δεν μπει μπορεί να υποχωρήσει και κάτω του 38%.

Αναλογική «ζημία»

Χρήσιμη είναι στο σημείο αυτό και μια επισήμανση. Οι περίπου 8 - 9 έδρες που αναλογούν σε όποιο κόμμα ξεπεράσει οριακά το 3% δεν αφαιρούνται από τον νικητή, όπως πολλοί πιστεύουν, αλλά ζημιώνουν αναλογικώς όλα τα κόμματα που θα μπουν στη Βουλή. Ετσι, αν εν προκειμένω οι κ. Μάνος και Τζήμερος αποτύχουν οριακώς να εισέλθουν στο κοινοβούλιο, ο νικητής θα λάβει μόνον τις 3 από τις 8 έδρες, 2 θα λάβει ο δεύτερος κ. ο. κ.

Τούτων δοθέντων, μπορεί κανείς να προβλέψει και τα δύο σενάρια που έχουν προκύψει από τις δημοσκοπήσεις. Αν η Νέα Δημοκρατία αναδειχθεί πρώτη π. χ. με ένα ποσοστό της τάξεως του 28 - 29% θα μπορεί -με τις 50 έδρες που θα λάβει- να σχηματίσει κυβέρνηση και μόνον με το ΠΑΣΟΚ αν αυτό ξεπεράσει το 11 - 12%. Ενώ, αντιθέτως, αν κερδίσει τις εκλογές ο ΣΥΡΙΖΑ με 28 - 29% θα απαιτείται πιθανώς όχι μόνον η σύμπραξή του με τη ΔΗΜΑΡ, αλλά π. χ. και με τον κ. Καμμένο για να φτάσει στις 151 έδρες. (Τα παραδείγματα εξαιρούν το ΚΚΕ και τη Χρυσή Αυγή, καθώς έχουν σχεδόν αποκλείσει οποιαδήποτε κυβερνητική τους συμμετοχή.)

Για να γίνει ακόμη πιο πιστευτό, μια ασφαλής πλειοψηφία της τάξεως των 160 εδρών εκτιμάται ότι θα απαιτεί στις επικείμενες εκλογές περίπου το 42% των ψήφων τις οποίες θα πρέπει να αθροίσουν τα κόμματα που θα συνεργαστούν για να σχηματίσουν κυβέρνηση.

Πρέπει, τέλος, να υπογραμμισθεί ότι ακριβώς λόγω του μπόνους των 50 εδρών είναι αντικειμενικά ανέφικτο να διαμορφωθεί κυβερνητική πλειοψηφία χωρίς τη συμμετοχή του νικητή. Και τούτο διότι μια τέτοια πλειοψηφία θα απαιτούσε τη σύμπραξη όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης...

Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις

%	Αποτέλεσμα 6ης Μαΐου	Kapa Research (πρόθεση)	[illegible] (πρόθεση)	ALCO (πρόθεση)	GPO (πρόθεση)	MRB (εκτίμηση)	VPRC (εκτίμηση)	Public Issue (εκτίμηση)	Metron Analysis (πρόθεση)
ΝΔ	18,85	26,1	[illegible],5	25,2	23,4	27,6	26,5	25,5	22,7
ΣΥΡΙΖΑ	16,78	23,6	24,2	22,7	22,1	26	30	31,5	22
ΠΑΣΟΚ	13,18	9,9	12,1	12,5	13,5	14,6	12,5	13,5	11,2
Ανεξάρτητοι Έλληνες	10,61	5,3	5,8	6,5	7,4	7,1	7,5	5,5	5,7
ΚΚΕ	8,48	5,7	5,2	5	5,9	4,7	5,5	5,5	4,4
Χρυσή Αυγή	6,97	5,1	3,6	4,5	4,2	5,4	4,5	4,5	3,9
Δημοκρατική Αριστερά	6,11	4,4	5,4	5,2	5,1	6,6	7,5	7,5	6,7
ΔΗΞΑΝ - ΔΡΑΣΗ	2,15 1,8	1,5	2,4	2,2	2,6	3,3	2	2,5	3

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η πρόθεση ψήφου και η εκτίμηση

Η «Κ» παρουσιάζει σήμερα επτά από τις δημοσκοπήσεις που δημοσιεύθηκαν την εβδομάδα που πέρασε. Στις πέντε εξ αυτών προηγείται η Ν. Δ. και στις δύο ο ΣΥΡΙΖΑ, γεγονός που καθιστά, βέβαια, επισφαλή κάθε πρόβλεψη για το τελικό αποτέλεσμα.

Χρήσιμο είναι ωστόσο να γίνει μια διάκριση μεταξύ της λεγόμενης πρόθεσης ψήφου και της εκτίμησης της συμπεριφοράς των εκλογέων. Στην πρώτη περίπτωση οι εταιρείες εμφανίζουν αυστηρώς τις απαντήσεις που πήραν από τους ψηφοφόρους για το ποιο κόμμα προτίθενται να ψηφίσουν στις 17 Ιουνίου. Και καθώς ένα ποσοστό της τάξεως του 7,3% με 10,1% των ερωτηθέντων δηλώνει -σύμφωνα με τις ανακοινώσεις των εταιρειών- αναποφάσιστο, τα νούμερα που δίνουν είναι χαμηλότερα από αυτά που θα εμφανιστούν στις κάλπες.

Η εκτίμηση της ψήφου, αντιθέτως, γίνεται είτε με προσπάθεια διερεύνησης της πρόθεσης των αναποφάσιστων (από συναφείς ερωτήσεις που τους γίνονται) είτε και με την πλήρη «απόσυρσή» τους από το δείγμα. Γι' αυτό και τα εμφανιζόμενα ποσοστά των εκτιμήσεων μοιάζουν περισσότερο με αυτά που προκύπτουν από τις κάλπες. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο, όμως, η εκτίμηση θεωρείται από πολλούς δημοσκόπους πιο επισφαλής μέθοδος. Διότι βασίζεται στην πρόβλεψη μιας προτίμησης που δεν δηλώνεται ακόμη ως σίγουρη ή και προϋποθέτει ότι οι αναποφάσιστοι θα συμπεριφερθούν στις κάλπες όπως ακριβώς και οι αποφασισμένοι.

Κατά τα λοιπά και χάριν παιγνίου, ιδού και οι μέσοι όροι των παρουσιαζόμενων δημοσκοπήσεων: Στις εταιρείες που δίνουν πρόθεση ψήφου, η Ν. Δ. έχει 25,3% κι ο ΣΥΡΙΖΑ 23,15%, ενώ σε εκείνες με εκτίμηση, η Ν. Δ. έχει 26,53% κι ο ΣΥΡΙΖΑ 29,16%.

Κ.Ζ.

Ακτινογραφία μιας δημοσκόπησης

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΔΡΥΜΙΩΤΗ***

Λέγεται ότι «η στατιστική μοιάζει με μια ωραία γυναίκα που φοράει μπικίνι. Είναι μεν αποκαλυπτικά αυτά που φαίνονται, αλλά είναι πιο ενδιαφέροντα αυτά που κρύβονται». Ας μου συγχωρέσουν οι αναγνώστριες την παρομοίωση, αλλά όντως έτσι σκέφτηκα μελετώντας μια πρόσφατη δημοσκόπηση της Metron Analysis σχετικά με τις προσεχείς εκλογές. Τα ΜΜΕ βεβαίως μετέδωσαν την πρόθεση ψήφου της δημοσκόπησης, αλλά δεν ασχολήθηκαν καθόλου με ορισμένα εξαιρετικά ενδιαφέροντα ευρήματα της δημοσκόπησης που περιλαμβάνονται στις 32 σελίδες της.

Η δημοσκόπηση διενεργήθηκε στις 16 - 17 Μαΐου και η πρόθεση ψήφου για τα τρία πρώτα κόμματα είναι: ΣΥΡΙΖΑ 20,8%, Ν.Δ. 19,7% και ΠΑΣΟΚ 14,4%. Ως εδώ τίποτα το σπουδαίο. Παρόμοια ευρήματα, με μικροδιαφορές που καλύπτονται από το στατιστικό λάθος, παρουσιάζουν και άλλες δημοσκοπήσεις που αφορούν την ίδια περίοδο. Το πλέον αποκαλυπτικό στοιχείο αφορά την πρόθεση ψήφου ανά απασχόληση. Η Ν.Δ. εμφανίζει το μεγαλύτερο ποσοστό της, 35,2% στους συνταξιούχους! Ομοίως το ΠΑΣΟΚ εμφανίζει στην ίδια κατηγορία το μεγαλύτερο ποσοστό του, 22,5%. Αντίθετα στην ίδια κατηγορία πολύ μικρά ποσοστά εμφανίζουν ο ΣΥΡΙΖΑ 9,4%, ΑΝΕΞ. ΕΛΛ. 2,7%, Χ.Α. 1,9% και ΛΑΟΣ 1,3%. Θα περίμενε κανείς ότι οι συνταξιούχοι που υπέστησαν τις μεγαλύτερες περικοπές να αποδοκίμαζαν τα αποκαλούμενα «μνημονιακά» κόμματα. Δεν συμβαίνει όμως αυτό. Θα αποτολμήσω να δώσω σαν μια πιθανή εξήγηση το ακόλουθο σκεπτικό. Οι συνταξιούχοι είναι άνθρωποι που γεννήθηκαν στη δεκαετία του '30 και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '50. Εζησαν τις δύσκολες μέρες της Ελλάδας: πόλεμο, Κατοχή, Εμφύλιο και ανασυγκρότηση. Ξέρουν ότι «τα αγαθά κόποις κτώνται» και δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις. Ενδόμυχα λοιπόν αισθάνονται περισσότερη ασφάλεια με τον «διάβολο που ξέρουν», παρά με τους «διαβόλους που δεν γνωρίζουν» και οι οποίοι τούς υπόσχονται πολλά. Ισως έχουν χορτάσει από υποσχέσεις και προτιμούν τη σκληρή πραγματικότητα.

Ενα ακόμα σημαντικό εύρημα από τον πίνακα αυτό, είναι το γεγονός ότι οι νοικοκυρές δίνουν επίσης το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό στη Ν. Δ., 33,8%. Αυτό ενισχύει την παραπάνω άποψή μου, γιατί και οι νοικοκυρές ξέρουν «να κρατάνε το σπίτι».

Από πού λοιπόν προέρχονται οι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ; Τα ψηλότερα ποσοστά του ανά κατηγορία είναι τα ακόλουθα: φοιτητές 30,4%, ζητούν εργασία 29,4%, εργοδότες 27,7%, μισθωτοί Δημοσίου 27,0% και μισθωτοί ιδιωτικού τομέα 24,4%. Εδώ τα πράγματα γίνονται πιο πολύπλοκα. Καταλαβαίνω τους φοιτητές και καταλαβαίνω τον θυμό αυτών που είναι άνεργοι και ζητούν εργασία, αλλά μού είναι πολύ δύσκολο να εξηγήσω τα υψηλά ποσοστά στις άλλες κατηγορίες. Ειδικότερα οι δημόσιοι υπάλληλοι, που έκτος από κάποια μείωση των αποδοχών τους και των παραλόγων επιδομάτων που έπαιρναν, διατηρούν τη δουλειά τους σε μια χώρα που η ανεργία είναι τεράστιο πρόβλημα, θα περίμενε κανείς ότι θα ήταν πιο φειδωλοί προς τον ΣΥΡΙΖΑ. Και ερχόμαστε στους ιδιωτικούς υπάλληλους. Αυτοί έχασαν σχετικά λίγα πράγματα από τα κεκτημένα, εξακολουθούν όμως να έχουν δουλειά, που είναι σήμερα ένα πολύτιμο αγαθό. Γιατί να πιστεύουν ότι η ζωή τους θα είναι καλύτερη με τον ΣΥΡΙΖΑ; Ισως, οι ερμηνείες των παραπάνω να ξεφεύγουν από τη λογική.

* Ο κ. Ανδρ. Δρυμιώτης είναι σύμβουλος επιχειρήσεων.

Εδραίωση της δυναμικής του Μαΐου

Ανάλυση του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΥΡΗ**

Κατά τα φαινόμενα, οι εκλογές της 17ης Ιουνίου θα λειτουργήσουν ως συνέχεια και εδραίωση της δυναμικής των εκλογών του Μαΐου. Μιας δυναμικής, που καθιστά στην Ελλάδα πιθανότερο το ενδεχόμενο επικράτησης ενός κόμματος της Αριστεράς, για πρώτη φορά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Είναι κατανοητό, ότι μια παρόμοια εξέλιξη, δηλαδή το διακριτό προβάδισμα του ΣΥΡΙΖΑ, φαντάζει ανοίκεια σε σημαντική μερίδα πολιτών όχι κατ' ανάγκην μόνον συντηρητικών αντιλήψεων. Παρότι η Ν. Δ. (στις δημοσκοπήσεις της Public Issue) δεν προηγείται, εντούτοις, η πεποίθηση του μεγαλύτερου τμήματος του εκλογικού σώματος είναι ότι αυτή «θα κερδίσει τις εκλογές». Χαρακτηριστικό γι' αυτό το -μόνον φαινομενικά- «παράδοξο», είναι το γεγονός ότι την ίδια γνώμη ασπάζονται ακόμη και 4 στους 10 (38%) σημερινοί ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ.

Τα όρια της εκλογικής απήχησης της Ν. Δ. έχουν διαφανεί. Οι λόγοι για την κρίση της συντηρητικής παράταξης είναι μονιμότεροι και δεν θα επιλυθούν εύκολα. Η αρχική εκλογική ενίσχυσή της, που παρατηρήθηκε κατά την πρώτη εβδομάδα της σύντομης μετεκλογικής περιόδου που διανύουμε, δεν δείχνει να διευρύνεται περαιτέρω. Η εν λόγω ενίσχυσή της οφείλεται κατά κύριο λόγο στην απορρόφηση των ψηφοφόρων της ΔΗΣΥ και του ΛΑΟΣ και δευτερευόντως σε μικρά κέρδη από το στρατόπεδο των «αντιμνημονιακών» δεξιών ψηφοφόρων που στις 6 Μαΐου είχαν προτιμήσει τους Ανεξάρτητους Ελληνες και τη Χρυσή Αυγή. Αλλη εκλογική δεξαμενή -πέραν μιας πιθανής ελαφράς συρρίκνωσης της νεοπαγούς Δημοκρατίας Ξανά- δεν είναι ευδιάκριτη. Παρά τις φρούδες ελπίδες περί του αντιθέτου, η ιδεολογική και πολιτική απομάκρυνση από το Μνημόνιο ενός σημαντικού τμήματος του συντηρητικού εκλογικού σώματος παραμένει ενεργή. Δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής ότι η συρρίκνωση της εκλογικής επιρροής των Ανεξάρτητων Ελλήνων συντελείται κυρίως προς όφελος του ΣΥΡΙΖΑ και λιγότερο υπέρ της Ν. Δ. Μια πιθανή ερμηνεία είναι η ακόλουθη: σε συνθήκες γενικής πλέον αποδοκιμασίας του Μνημονίου, τόσο εντός όσο και εκτός της χώρας, είναι λογικό ότι θα ευνοηθεί ο κατεξοχήν και αυθεντικός εκπρόσωπος του «αντιμνημονιακού» πόλου, δηλαδή ο ΣΥΡΙΖΑ, και όχι οι «όψιμοι» επικριτές του.

Η μετεκλογική δυναμική που καταγράφει ο ΣΥΡΙΖΑ είναι σαφώς μεγαλύτερη, όχι μόνον από την αντίστοιχη της Ν. Δ., αλλά και σε σύγκριση με το προεκλογικό ρεύμα που δημιουργήθηκε υπέρ του τις δύο τελευταίες εβδομάδες της πρόσφατης προεκλογικής περιόδου. Μετά τις εκλογές του Μαΐου, αυτή η κοινωνική κίνηση προσλαμβάνει χαρακτήρα εκλογικού άλματος και συνιστά μια απότομη και δομική μεταβολή. Από την πλευρά των κομματικών προτιμήσεων, το γενικευμένο εκλογικό ρεύμα προς τον ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζεται ιδιαίτερα πολυσυλλεκτικό: Απορροφά ένα σημαντικό τμήμα του ευρύτερου περίγυρου των ψηφοφόρων του ΚΚΕ, το μεγαλύτερο τμήμα των ψηφοφόρων των μικρών σχηματισμών της αριστερής διαμαρτυρίας (ΑΝΤΑΡΣΥΑ, εξωκοινοβουλευτική αριστερά, ΟΧΙ, Οικολόγοι), αλλά και το μεγαλύτερο τμήμα της δεξιάς αντιμνημονιακής διαμαρτυρίας (Ανεξάρτητοι Ελληνες, Χρυσή Αυγή). Τέλος, προσελκύει και μερίδα ψηφοφόρων που στις εκλογές της 6ης Μαΐου είχαν επιλέξει την αποχή.

www.mavris.gr/www.publicissue.gr